

Problémy a nové trendy v oblasti bádania
všeobecných dejín stredoveku na Slovensku
(1993 – 2003)

IVAN VARŠO

PROBLEMS AND NEW TRENDS IN RESEARCH INTO GENERAL HISTORY OF MIDDLE-AGES
IN SLOVAKIA (1993 – 2003) by Ivan Varšo

*

PROBLEME UND NEUE TRENDS IM BEREICH DER ERFORSCHUNG DER ALLGEMEINEN
GESCHICHTE DES MITTELALTERS IN DER SLOWAKEI (1993 – 2003) von Ivan Varšo

Spoznanie a pochopenie histórie vlastného národa, štátu či regiónu je nielen vizitkou kultúrno-intelektuálnej úrovne každého jednotlivca, ale zároveň aj nevyhnutným predpokladom všestranného porozumenia aktuálnej reality a z toho plynúcich trizievych očakávaní od budúcnosti. Pokiaľ však chceme nazerať na obe strany mince našich dejín objektívne, zákonite sa musíme poobhliadnuť aj za vlastný prah. Nemáme pritom na mysli len tie javy, momenty alebo skutočnosti, ktoré sa priamo či nepriamo podieľali na formovaní našej „slovenskej“ minulosti, pretože dokonca ani tie nie sú schopné v plnej miere vykresliť naše postavenie v celoeurópskom, resp. celosvetovom merítku. Pokúsime sa preto načrtnúť tento problém konkrétnejšie, a to na príklade bádania všeobecných dejín stredoveku na Slovensku od vzniku 2. samostatnej Slovenskej republiky až po súčasnosť.¹

Dejiny stredoveku v ich mimoslovenskom (v zmysle „mimosamoríšskom“, mimonitrianskom, mimoveľkomoravskom, resp. mimohornouhorskom) rozmere sa u nás, žiaľ, nemôžu popýšiť žiadnou dlhou a už vonkoncom nie starostlivo pestovanou tradíciou. Kde hľadať príčiny tohto stavu? V prvom rade azda už v samotnom označení „všeobecné dejiny stredoveku“. Ide o umelo vytvorený pojem snažiaci sa

1 Táto štúdia vznikla ako príspevok ku Vedeckej konferencii doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov *Perspektívy štúdia a výskumu v spoločenských vedách* Konferencii mladých vedeckých pracovníkov zo dňa 14. novembra 2003. Konferencia sa uskutočnila na pôde Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave a organizačne sa na nej spolupodieľala Slovenská spoločnosť pre regionálnu politiku pri SAV.

doslova natlačiť mimoslovenský, resp. mimouhorský stredovek do nemenej umelého útvaru, zvaného „staršie všeobecné dejiny“.² No argumenty presvedčajúce o nutnosti podriadenia odbornej logiky didaktickému účelu už predsa vo vedeckej praxi nemajú žiadne opodstatnenie. Namiesto je preto otázka: Dokedy sa budeme v tomto smere oháňať „racionalitou“ učebných plánov škôl a univerzít a sami seba sa v duchu pýtať, kde vlastne končia „staršie všeobecné dejiny“? Na San Salvadore? V Münsteri a Osnabrücker? Alebo nebudaj až na troskách bastilského väzenia?

Kým počiatočné uspokojenie sa s nelichotivým stavom výskumu starších všeobecných dejín³ bolo možné ospravedlňovať veľkými ponovembrovými očakávaniami progresu, ďalší vývoj dal za pravdu skôr skeptikom. Navyše, je prinajmenšom na zamyslenie, že aj po desiatich rokoch od krachu komunistického experimentu v našej krajine boli zainteresovaní odborníci stále nútení pripustiť, že „kvôli absencii oddelenia všeobecných dejín sa Historický ústav SAV v súčasnosti profiluje ako ústav národných dejín“.⁴

Tento problém je už však oveľa širší a netýka sa len bádateľov starších svetových a európskych dejín, či osobitne medievistov. Ťažko posúdiť, či to tkvie viac v príťažlivej sile výskumu národných dejín, alebo skôr v možnosti efektívnejšej vedeckej a ľudskej prezentácie. Faktom však ostáva, že mnohí z historikov všeobecných dejín sa im venujú len z hľadiska tzv. vzťahovej problematiky a niektorí sa dokonca úplne preorientovali na bádanie národných dejín. A hoci môže byť „určitá dvojdornosť historikov aj z metodologického hľadiska prospešná a zohrávať inovatívnu a inšpiratívnu rolu“, akceptovať ju možno „iba za predpokladu, že tu nedochádza k jednostrannej preferencii záujmov

2 Por. KOPČAN, V.: *Stav a perspektívy bádania starších všeobecných dejín na Slovensku*. HČ 39, 1991, č. 4-5, s. 403-411.

3 V dosiaľ poslednej sumarizačnej štúdií k tejto problematike spomína Vojtech Kopčan len štyri tematické okruhy týkajúce sa tzv. klasických všeobecných dejín stredoveku (1. vývin miest, 2. zahraničný obchod, 3. spracovanie stredoslovenskej medi a jej vývozu, 4. vznik obchodnej Thurzovsko-fuggerovskej spoločnosti) [Tamže, s. 407.] a niektoré témy, ktoré by podľa našej mienky mali spadať do tej istej kategórie, vymedzuje ako osobitné (1. Byzancia, 2. Prabulhari, 3. avarsko-slovanské vzťahy, 4. včasná turkológia) [Tamže, s. 406, 409].

4 *Rozhovor s PhDr. Jánom Lukačkom, CSc.* Medea 3, 1999 (Ad rem), s. 118.

národných dejín“.⁵ Na jednej strane sa síce konštatuje, že „uzavretosť koncepcie slovenských dejín, podľa ktorej majú slovenské dejiny zmysel iba v sebe a pre seba, je neudržateľná“.⁶ Na strane druhej sa však odborná obec v deväťdesiatych rokoch a aj neskôr zaoberala viac starými ideologickými spormi typu ‘čechoslovakisti a komunisti’ verzus ‘ľudácki emigranti a neľudácki matičiari’⁷ a odborné problémy neraz odsúvala na samotný okraj záujmu, resp. za ne skrývala svoje osobné rozpory a animozity. Nepochybne aj tie patria do celého komplexu rôznych príčin čoraz nástojčivejšie sa ozývajúcej absencie strednej generácie slovenských historikov. Od jej nepočetných reprezentantov pochádzajú aj kritické hlasy na adresu starších kolegov, ktorí síce boli „dobrí, veľa dokázali, avšak boli zahľadení trošku do seba“ a aj keď boli niekedy doslova nabalení materiálom, chýbala im určitá veľkorysosť – častokrát si nevychovali žiadnych nástupcov a nespracovaný materiál si radšej „vzali do hrobu“.⁸

Navzdory tomu sa postupne objavujú aj isté optimistické výhľady smerom do budúcnosti a snahy o vytýčenie dlhodobjších cieľov slovenskej historiografie, napr. plány napísať vlastné vedecké dejiny európskych národov a vymaniť postupne Slovákov z doterajšej odkázanosti na prekladovú literatúru. Tento proces zaiste nebude krátky, možno to bude otázka dvoch či viacerých generácií. Svoj diel viny má na tom aj skutočnosť, že „orientácia na výskum vzťahovej problematiky bola predimenzovaná v historiografii všeobecných dejín už pred rokom 1989 a v 90. rokoch sa tento trend ešte zosilnil“.⁹ Každopádne možno už dnes hovoriť o istom pozitívnom trende a výsledkoch aj v oblasti tvorby slovenských syntéz, čo je zaujímavé najmä z hľadiska súčasných poslucháčov vysokoškolského štúdia histórie. Nosnou inšpiráciou ich autorov je predovšetkým predpoklad, že snaha poskytnúť „...prvú

5 IVANTYŠYNOVÁ, T.: *O probléme kontinuity a diskontinuity historiografie všeobecných dejín na Slovensku*. HČ 50, 2002, č. 1, s. 103.

6 KOVÁČ, D.: *Slovenská historiografia desať rokov po*. Zámery a ich realizácia. HČ 50, 2002, č. 1, s. 8.

7 Tamtiež, s. 6.; MARSINA, R.: *O istých črtách terajšieho stavu slovenskej historiografie*. HČ 45, 1997, č. 1, s. 11.

8 *Rozhovor s doc. PhDr. Michalom Slivkom, CSc., PhDr. Jánom Steinhübelom, CSc. a mgr. Vincentom Múcskom, PhD.* Medea 6, 2002 (Ad rem), s. 122.

9 IVANTYŠYNOVÁ, T.: *O probléme kontinuity a diskontinuity ...*, c. d., s. 104.

informáciu“ v domácom jazyku, môže zohrať dôležitú úlohu pri výchove a motivácii mladého vedeckého dorastu.“¹⁰

Ďalšou závažnou – z hľadiska našej profesnej špecializácie ešte ťaživejšou – sa javí byť otázka horizontálneho členenia dejín stredoveku, ktorému zatiaľ pre nedostatok vhodných pomenovaní ponechávame prívlastok „všeobecný“.¹¹ Pokiaľ v tomto kontexte dôsledne posúdime znenie definície „všeobecných dejín“ spred pomerne nedávneho obdobia, nevyhneme sa nesúhlasnému stanovisku. Ak totiž pod pojmom všeobecné dejiny rozumieme „spravidla javy a udalosti, momenty i celé časové úseky svetových dejín, chápané a skúmané v kontexte vlastných národných dejín“¹² (Avenarius 1987), zámerne z nich vylučujeme fakty a javy z minulosti mimo kontextu vlastných národných dejín.

Akiste si uvedomujeme, že táto definícia pochádza ešte z čias, kedy sa „všeobecnosť“ skúmaných dejín obmedzovala temer výhradne na dávnejšiu minulosť krajín Sovietskeho zväzu a jemu podriadených satelitov v Európe a mimo nej. Na rozdiel od iných z tohto obdobia¹³

10 *Rehole a kláštory v stredoveku*. Zost. R. KOŽIAK – V. MÚČSKA, Banská Bystrica - Bratislava, Vydavateľstvo Chronos, 2002, s. 5-6.

11 V súvislosti s pojmom „všeobecný“ ako prívlastkom vlastne najzákladnejšej historickej subdisciplíny – *všeobecných dejín* – je potrebné podotknúť, že si síce aj u nás uvedomujeme zásadnú obsahovú odlišnosť inojazyčných definícií tohto termínu („General History“, „Allgemeine Geschichte“ a pod.) oproti nášmu chápaniu, no v praktickom aplikovaní zvyčajne aj tak skončíme pri „zaužívaných“ opozitách *všeobecný* verus *národný*. Ako príklad možno uviesť slová jedného zo súčasných slovenských historikov, ktorý na začiatku svojho pomerne nedávneho diskusného príspevku na túto tému najprv správne vymedzil ako protipól všeobecných dejín *dejiny špeciálne* (por. PETRUF, P.: *K otázke vzťahu slovenských a európskych dejín*. In: *Slovenské dejiny v dejinách Európy*. Vedecké kolokvium Bratislava 26.-27. novembra 1996, Bratislava, ACADEMIC ELECTRONIC PRESS, 1997, s. 31-32.), avšak v závere to v konečnom dôsledku prakticky znegoval slovami: „Ako historik všeobecných dejín 20. storočia, musím ale pri tejto príležitosti pripomenúť aspoň potrebu vypracovať dejiny medzinárodných vzťahov v Európe v našom storočí. Ak máme syntetické práce o slovenských dejinách, rôznej kvality a použiteľnosti síce, ale máme ich, nevyhnutne potrebujeme aj prácu o európskych dejinách s nevyhnutným prihliadnutím k mimoeurópskemu kontextu a s náležitým integrovaním slovenských dejín do dejín európskych.“ (por. Tamtiež, s. 37).

12 AVENARIUS, A.: *Všeobecné dejiny staršieho obdobia v kontexte slovenskej historiografie*. HČ 35, 1987, č. 1, s. 82.

13 KUČERKOVÁ, K.: *Niekoľko poznámok na okraj výskumu v oblasti všeobecných dejín*. HČ 35, 1987, č. 1, s. 73-75.

však prinajmenšom nenesie žiadne známky ideologickej poplatnosti a ponúka tak reálne východisko pre ďalší rozvoj pertraktovanej vednej disciplíny. Napriek otáznosti uvedeného trojúrovňového určenia starších všeobecných dejín¹⁴ sa medzi spomenutými historickými témami „všeobecného“ stredoveku dá vyzorovať náznak jasnejšieho vymedzenia chýbajúcej štvrtej osobitnej skupiny, keď autor odporúča venovať pozornosť súdobej Byzantskej a Franskej ríši „nielen vo vzťahovej relácii k Veľkej Morave, ale ako problému samému osebe“. Ako príklad uvádza pôsobenie byzantských misionárov na Veľkej Morave už pred bratmi Konštantínom-Cyriľom a Metodom a veľmi jasne zdôrazňuje, že „riešenie tohto problému nie je otázkou veľkomoravských, resp. stredodunajských dejín. Je to problém čisto byzantologický, týkajúci sa vnútorných dejín Byzancie...“¹⁵ Rovnaké kritérium sa podľa nášho názoru dá použiť aj na všetky ďalšie historické témy či bádateľské otázky, ktoré sa vôbec netýkajú problematiky tzv. Samovej ríše, nitrianskeho kniežatstva, Veľkej Moravy, krátkeho povetkomoravského medziobdobia, starých Uhrov/Maďarov či stredovekého Uhorska. Štvrtá skupina by teda mala zohľadňovať obe zložky cudzokrajnej, príp. inonárodnej histórie: tú, ktorá vníma dejiny našej proveniencie len ako súčasť vlastnej zahraničnej angažovanosti, a tú, ktorá sa nijakým spôsobom netýka našej proveniencie.

Iným možným riešením by mohlo byť akési koncentrické priestorové členenie záujmových sfér „všeobecného stredoveku“, radené od najširšieho okruhu po najužší v tomto slede:

I. okruh európskych a svetových dejín
(dejiny mimo slovenský, resp. hornouhorský kontext)

II. okruh stredoeurópskych dejín

14 I. vzťahová problematika (= výskum vzájomných vzťahov vlastného národa, resp. štátu so susednými alebo blízkymi národmi a štátmi)

II. problematika národných dejiny ako súčasti širšieho historického, resp. geografického rámca (= výskum javov a udalostí, ktoré zasahujú do osudov viacerých štátov alebo krajín a patria aj do našich národných dejín)

III. všeobecnohistorická problematika (= skúmanie minulosti v podmienkach predštátnych formácií a etnického vývoja zakladajúceho vznik vlastného národa); AVENARIUS, A.: *Všeobecné dejiny staršieho obdobia ...*, c. d., s. 83.

15 Tamtiež, s. 84.

(dejiny týkajúce sa v širšom historicko-geografickom rámci aj územia dnešného Slovenska, resp. stredovekého Horného Uhorska)

III. okruh dejín Slovenska

(dejiny zamerané na tzv. vzťahovú problematiku, t. j. vzájomné kontakty medzi územím dnešného Slovenska, resp. stredovekým Horným Uhorskom a susednými alebo blízkyimi historickými územiami, regiónmi či krajinami)

Na základe takto stanovenej kategorizácie sme potom postupovali aj pri výbere a triedení podkladového materiálu pre rozbor dostupnej bibliografie k „všeobecnému stredoveku“, ktorá za posledných vyše 10 rokov na Slovensku vznikla. Skôr ako o nároky na všeobecnú platnosť, hlási sa táto diferenciacia o slovo do zatiaľ veľmi nevýraznej diskusie na túto tému.

Primárnym diferenciacným kritériom sledovaných prác bolo ich *žánrové vymedzenie*, rozlišujúce 8 skupín publikácií podľa ich odborného profilu: 1. syntézy, 2. monografie, 3. zborníky z konferencií, 4. štúdie z vedeckých časopisov a periodických zborníkov, 5. štúdie z konferenčných a neperiodických zborníkov, 6. kvalifikačné práce, 7. diplomové práce a 8. didaktické práce a učebné pomôcky. Nakoľko pripúšťame, že takéto podrobné diferencovanie by mohlo orientáciu vo vyxcerptovanom zozname (viď Prílohu III) značne zneprehľadniť, v uvedenom súpise literatúry sú jednotlivé položky radené len na základe časo-priestorových hľadísk. Na základe skúseností s predbežnými reakciami viacerých zainteresovaných odborníkov považujeme za potrebné už na tomto mieste osobitne zdôrazniť, že našim primárnym zámerom vo vzťahu k jednotlivým prácam uvedeným v zostavenom bibliografickom prehľade nebolo posúdenie ich kvality, ale výlučne ich súhrnná evidencia, ktorá by mohla výrazne napomôcť pri ich neskoršej hlbšej analýze iným bádateľom.

Sekundárnym kritériom pre triedenie bibliografie k všeobecnej medievistike bolo *časové vymedzenie* na: A) práce k dejinám stredoveku a B) práce k dejinám presahujúcim vymedzený chronologický rámec stredoveku.

V poradí až ako tretie, v tomto prípade však kľúčové, sme napokon aplikovali aj vyššie spomínané koncentrické *priestorové vymedzenie* bádateľských oblastí „všeobecného stredoveku“.

Uplatnením týchto troch kritérií sa nám doteraz podarilo vyselektovať vzorku približne troch stoviek publikácií, ktoré by mali byť chápané skôr ako reprezentatívny výber toho najpodstatnejšieho k danej problematike¹⁶, než ako aspirácia na akúsi registrujúcu bibliografiu. Naša pozornosť sa však aj navzdory tomu upriamuje k projektu kompletnej evidencie vyššie špecifikovanej mediévistickej tvorby, pretože tá predstavuje onen uholný kameň pevných základov ďalšieho výskumu. Práve s týmto zámerom prednášame konkrétny náčrt diferenciačných parametrov (viď Prílohu I), ktorých uplatňovanie je vo väčšine odborne vyspelých krajín bežnou samozrejmosťou.

Vzhľadom na limitovaný priestor sme sa rozhodli obmedziť prezentáciu výsledkov našej analýzy (pre kompletné štatistické

16 Základným východiskovým materiálom tejto selekcie boli príslušné časti nasledujúcich výberových bibliografií: SEDLIAKOVÁ, A. (zost.): *Historiografia na Slovensku 1990-1994. Výberová bibliografia*. HÚ SAV, Bratislava 1995, s. 148; SEDLIAKOVÁ, A. (zost.): *Historiografia na Slovensku 1995-1999. Výberová bibliografia*. HÚ SAV, Bratislava 2000, s. 246-247; SEDLIAKOVÁ, A. (zost.): *Slovenská historiografia 2000*, HČ 50, 2002, č. 4, s.742-743; ŽEŇUCH, P. (ed.): *Prehľad publikácií z jazykovedy, literárnej vedy, etnológie a histórie za roky 1998-2002 (výber)*. Bratislava, Slovenský komitét slavistov-Slavistický kabinet SAV, 2003, s. 135-136, 140, 172-173. Ďalším zdrojom našich informácií bola Evidencia publikačnej činnosti pracovníkov Univerzity Komenského v Bratislave prístupná prostredníctvom on-line katalógu Virtuálnej knižnice UK (<http://www.fphil.uniba.sk/vk/evipub.htm>), webová stránka Katedry všeobecných dejín na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity (<http://www.ff.unipo.sk/kvsvd/prace.php> - informácie čerpané dňa 03. novembra 2003) a v neposlednom rade aj on-line databáza Slovenská národná bibliografia prístupná v Ústrednej knižnici Filozofickej fakulty UK v Bratislave. Za pomoc a ochotu pri zhromažďovaní informačných podkladov o obhájovaných kvalifikačných a diplomových prácach zo siedmich katedier histórie na Slovensku (Katedra všeobecných dejín Filozofickej fakulty UK v Bratislave, Katedra histórie Fakulty humanistiky TU v Trnave, Katedra histórie Filozofickej fakulty UCM v Trnave, Katedra histórie Filozofickej fakulty UKF v Nitre, Katedra histórie Fakulty humanitných vied UMB v Banskej Bystrici, Katedra histórie Filozofickej fakulty KU v Ružomberku, Katedra všeobecných dejín Filozofickej fakulty Prešovskej Univerzity) chcem poďakovať týmto kolegom: Doc. PhDr. Pavol Valachovič, CSc, Mgr. Vincent Múcska, PhD., Mgr. Rastislav Kožiak, Mgr. Pavol Hnila, Mgr. Peter Ivanič, Mgr. Jaroslav Nemeš, PhDr. Martin Javor, Mgr. Eva Gutová.

vyhodnotenie vid' Prílohu II) na prvý okruh, čiže okruh európskych a svetových dejín stredoveku. Práve ten totiž považujeme z hľadiska nášho odborného zamerania za najdôležitejší. Konečné vyhodnotenie ukázalo, že je zároveň aj najpočetnejší, čo by však koniec koncov malo byť nepísaným pravidlom tejto špecializácie.

Za spomínané obdobie sa ukázala u nás ako jasne najfrekvencovanejšia spomedzi všetkých skúmaných tematických oblastí európskeho a svetového stredoveku cirkevná problematika. V rámci nej boli skúmané tak otázky všeobecnejšieho charakteru (rehoľný život a monastická kultúra, východné a západné kristianizačné misie u Slovanov, západné i východné herézy a vieroučné spory) ako aj otázky pre našu historiografiu zatiaľ takpovediac kuriózne (kristianizácia Škandinávie, mystika, apokalyptika, náboženská symbolika). Každopádne je potrebné vyzdvihnúť fakt, že táto kedysi tabuizovaná a do úzadia zatlačovaná súčasť dejín troch historicky najstarších kontinentov zaznamenáva na Slovensku opätovné oživenie.

Zo spektra menej skúmaných, či menej známych tém možno ešte spomenúť rastúci záujem o geograficky i kultúrne pomerne blízku stredovekú Itáliu (vlády Longobardov, obchodno-mocenská expanzia Benátok, lombardské cirkevno-reformné hnutie, normanské mediteránne výboje a i.), ale aj naopak o odľahlé krajiny Ďalekého východu (Čína, Tibet, Mongolsko). Čoraz väčšiu popularitu si získava aj bádanie dobovej mentality a každodennosti (netradičné myslenie v scholastike, sviatočné dni v stredoveku, chápanie času a pojmu „čas“ v každodennosti stredovekého mesta), pričom táto tendencia je nepochybne typická aj pre výskum iných historických období.

Spomedzi tradičných tém si stabilné miesto udržiavajú slavistické štúdie, rozpracované do značne širokého diapazónu rôznych aspektov (arabské správy o Slovanoch, kyjevský panteón, najstaršie slovanské spovedné formuly, typológia slovanských hradísk, zvláštnosti vo vývoji spoločenského zriadenia u Slovanov). Podobne sa možno vyjadriť aj o výsledkoch v oblasti výskumu stredovekej materiálnej kultúry, ktorý sa však v našich podmienkach zvykol stavať dosť rezervovane voči histórii ako vede opierajúcej sa prevažne o písomné pramene.

Ostatné bádateľské otázky či problémové okruhy európskeho a svetového stredoveku sú v našej najnovšej historiografii rozpracované

len v malom množstve, niektoré dokonca úplne absentujú alebo obrazne povedané volajú o záchranu vo forme prehodnotenia, resp. aktualizácie. Týka sa to rovnako západoeurópskych krajín, ako – a to je azda na celkovej sumarizácii výsledkov najzarážajúcejšie – aj nášho najbližšieho suseda, Českej republiky. Kompetenciu a profesnú povinnosť poznávať jej stredoveké dejiny si po rozdelení spoločného štátu prehadzujú medzi sebou ako horúci zemiak „národní“ i „všeobecní“ medievisti.

Ostáva pochopiteľné celý rad nespomenutých, no nemenej páľčivých otázok. Medzi ne patrí aj takmer nulová prekladová tvorba zahraničnej odbornej literatúry, akútna potreba aspoň nejakých vysokoškolských skrípt a nových stredoškolských učebníc, máp či iných didaktických pomôcok, a popri tom všetkom aj nepríjemne zarážajúca absencia adekvátneho inštitucionálneho zázemia – Historického inštitútu – pre našich profesionálnych historikov a odborný dorast. Neustálym odkladaním riešenia týchto problémov môžeme celkom reálne dospieť do štádia, v ktorom už nebude toho, kto by starším generáciám vystavil účet. Historickí analfabeti si totiž otázky nekladú, odpovede nehľadajú ...

Autor:
Mgr. Ivan VARŠO
Katedra histórie
FF UCM v Trnave

Posudzovateľ:
PhDr. Vincent MÚCSKA, PhD.
Katedra všeobecný dejín
FF UK v Bratislave

Príloha I

**Návrh diferenciálnych kritérií pre zostavenie registrujúcej bibliografie
k dejinám európskeho a svetového stredoveku**

- *žánrové vymedzenie (odborný profil práce)*
 1. syntézy
 2. monografie
 3. zborníky z konferencií
 4. štúdie z vedeckých časopisov a periodických zborníkov
 5. štúdie z konferenčných a neperiodických zborníkov
 6. kvalifikačné práce
 7. diplomové práce
 8. didaktické práce a učebné pomôcky

- *časové vymedzenie*
 - A. stredoveké dejiny
 - B. dejiny presahujúce vymedzený chronologický rámec stredoveku

- *priestorové vymedzenie*
 - I. európske a svetové dejiny
 - II. stredoeurópske dejiny
 - III. dejiny Slovenska

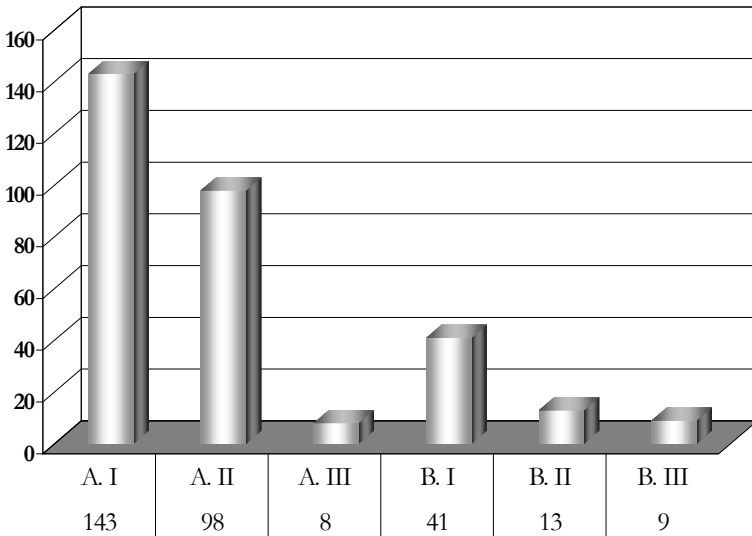
- *tematické vymedzenie*
 - a. politika
 - b. hospodárstvo, obchod, remeslá
 - c. sociálna sféra
 - d. kultúra a umenie
 - e. cirkev, náboženské hnutia a religiozita
 - f. jazyk a literatúra
 - g. materiálna kultúra
 - h. veda a technika
 - i. každodennosť a dobová mentalita
 - j. filozofia a duchovné myslenie
 - k. národy, národnosti a etniká
 - l. právo, zákony a ústava
 - m. mestá a urbanizácia
 - n. geografia, doprava, cestovanie a cestopisy

Príloha II

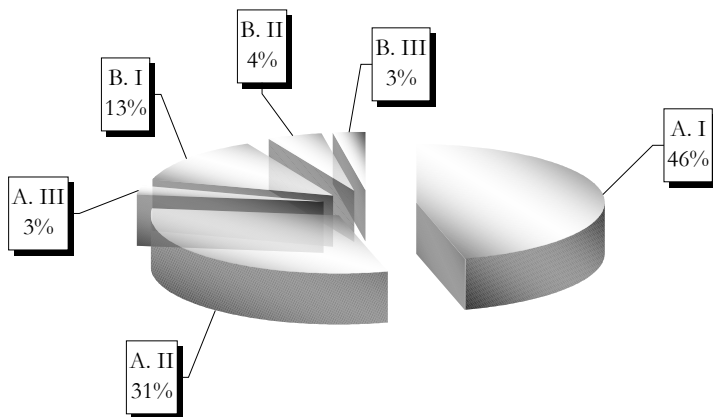
Štatistické vyhodnotenie výsledkov prieskumu

<i>Priestorová a časová periodizácia</i>	<i>Absolútny podiel</i>	<i>Percentuálny podiel</i>
A. I	143	45,83%
A. II	98	31,41%
A. III	8	2,56%
B. I	41	13,14%
B. II	13	4,17%
B. III	9	2,88%
Spolu:	312	100%

Porovnanie kategórií na základe počtosti

Porovnanie kategórií na základe percentuálneho zastúpenia

Príloha III

Výberová bibliografia k bádaniu dejín európskeho a svetového stredoveku na Slovensku (1993-2003)

A. STREDOVEKÉ DEJINY

Európske a svetové dejiny

- ALEŠ, Pavel: *Cirkevné dejiny. Zv. 3. 2. vyd.*, Košice, Univerzita P. J. Šafárika - Pravoslávna bohoslovecká fakulta 1993, 130 s.
- ARNOLD, Udo: *Anfänge des Deutschordenshandels*. In: URBS-PROVINCIA-ORBIS. Košice, Spoločenskovedný ústav SAV, 1993, s. 104-110.
- AVENARIUS, Alexander: *Byzantský ikonoklazmus 726-843. Storočie zápasu o ikonu*. Bratislava, Veda, 1998, 148 s.
- AVENARIUS, Alexander: *Die byzantinische Kultur und die Slawen. Zum Problem der Rezeption und Transformation (6. bis 12. Jahrhundert)*. Wien – München, Richard Oldenbourg Verlag, 2000, 262 s.
- AVENARIUS, Alexander: *Die Lehre des Johannes von Damaskus über die Ikone. Zum Problem des mittelalterlichen Symbolismus*. In: Byzantinoslavica 40, 1999, s. 19-35.
- AVENARIUS, Alexander: *Slovo a obraz vo východoeurópskej duchovnej tradícii: k problému byzantského symbolizmu*. Slovanské Štúdie 1992 [vyd. 1993], č. 2, s. 115-126. Rés. angl.
- AVENARIUS, Alexander: *Učenie Jána z Damašku o ikone: k problému stredovekého symbolizmu*. [Das Lehren des Johannes von Damaskos über die Ikone: zum Problem des mittelalterlichen Symbolismus.] HČ 46, 1998, č. 1, s. 79-93.
- BALÁZS, Marián Ján Krstiteľ: *Počiatky františkánskeho hnutia a hnutia klarisieok*. Bratislava, Serafín, 1999, 86 s.
- BELEJKANIČ, Imrich: *Prehľad dejín Byzancie* [Outline of the Byzantine history – Geschichte des Byzantinischen Reiches. Ein Überblick] (študijný materiál). Študijný materiál. Ročenka Katedry dejín FHPV PU (Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej Univerzity) III, 2003, s. 161-171.
- BENDEGUZ, Thomas: *Westlawische Wehreinrichtungen des 10. Jahrhunderts östlich von Elbe und Saale*. In: FRÜHMITTELALTERLICHE BURGEN IM MITTELEUROPA. VČASNOSTREDOVEKÉ HRADY V STREDNEJ EURÓPE. Wien – Bratislava, Philosophische Fakultät der Komensky Universität (Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave) – Institut für Vor- und Frühgeschichte der Universität Wien (Ústav praveku a

- včasného stredoveku Viedenskej univerzity), 1998, s. 8-19 + 15 príl. Rés. nem.
- BENEŠOVSKÁ, Klára: *Petr Parléř versus Matyáš z Arrasu v pražské katedrále sv. Víta*. Ars 1996 [vyd 1997], č. 1-3, s. 100-110. - S. 111 Res. Matthias von Arras versus Petr Parler im Prager St.-Veits-Dom.
- BLAHO, Jozef: *I. križiacka výprava a vzťahy Byzancie a západnej Európy v 11. až 15. storočí*. Nitra, Filozofická fakulta UKF, 1999, 95 s.
- BOŠKOVÁ, Martina: *Svätý Vojtech*. Banská Bystrica, Fakulta humanitných vied UMB, 1999, 61 s.
- BREZOVICKÁ, Zuzana: *Tatársky vpád v rokoch 1241-1242 a jeho dôsledky na Slovensku*. Trnava, Fakulta humanistiky TU, 2002, 89 s., príl. I-VIII.
- BRTÁŇOVÁ, Erika: *Stredoveká exegéza ako interpretačný princíp Piscatores descenderunt*. Slovenská literatúra 45, 1998, 3, s. 169-185.
- BRTÁŇOVÁ, Erika: *Stredoveká scholastická kázeň*. 1. vyd., Bratislava, Veda – vydavateľstvo SAV, 2000, 200 s.
- BRTÁŇOVÁ, Erika: *Stredoveká scholastická kázeň Henricha de Firmaria: k recepcii latinských sermones v kódexoch slovenskej proveniencie (autoreferát dizertácie)*. Bratislava, SAV, 1998, 20 s.
- BRUNNEROVÁ, Michaela: *Ódin alebo Kristus : K problematike šírenia kresťanstva v Škandinávii v ranom stredoveku*. Banská Bystrica, Fakulta humanitných vied UMB, 2001, 85 s.
- ČAPLOVIČ, Dušan: *Pohanské náboženstvo Slovanov - kontexty a hodnoty*. SASM 3-4, 2000 - 2001, s. 93-108. Rés. nem. s. 106-108. Die heidnische Religion der Slawen – Kontexte und Werte.
- ČECHOVÁ, Vlasta: *Langobardská Itálie v 7. – 8. storočí*. Ostrava, Filozofická fakulta UK, 1994, 274 s.
- ČERMANOVÁ, Timea: *Problematika Boha v stredovekom myslení*. Nitra, Filozofická fakulta UKF, 2001, 55 s.
- DANIŠ, Miroslav: *Mittelalterliche Häresie, Orthodoxie und kirchliche Organisation in Rus' bis das Jahr 1312*. In: STREDNÝ DUNAJ A JUHOVÝCHODNÁ EURÓPA VO VČASNOM STREDOVEKU (6.-12. STOROČIE), Bratislava, Univerzita Komenského, 1995, s. 25-46.
- DANIŠ, Miroslav: *Stredoveká heréza a pravoslávie. Heréza Strigolnikov*. ZbFFUKom-Historica 43, 1997, s. 117-157. - S. 127 Res. Medieval heresy and orthodoxy. Heresy of the ‚Strigolniks‘.
- DANIŠ, Miroslav: *Východná Európa v premenách času 1. Zo sociálno-politických a kultúrnych dejín do polovice 16. storočia*. Bratislava, Vysoká vojenská pedagogická škola, 1993, 160 s.
- DEMKO, Maroš: *Slovo o pluku Igorovom ako prameň k poznaniu pohanského náboženstva na Kyjevskej Rusi na konci 12. storočia*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1999, 73 s.

- DOLINSKÝ, Juraj: *Dejiny cirkvi. Diel 2. Stredovek*. Trnava, Teologický inštitút sv. Alojza Spoločnosti Ježišovej na Slovensku pri Trnavskej univerzite – Dobrá kniha, 1995. 262 s.
- DŘÍZA, Jan: *Netradičné myslenie v období scholastiky*. Edícia Vysokej školy pedagogickej, Nitra, Vysoká škola pedagogická, 1996, 71 s.
- ERDÉLYI, István: *Die Ergebnisse der Ausgrabungen einer Siedlung in der Gemarkung von Panyola*. In: CENTRAL EUROPE IN 8TH-10TH CENTURIES - MITTELEUROPA IM 8.-10. JAHRHUNDERT. Bratislava, Ministry of Culture of the Slovak Republic - Slovak Academy of Sciences, 1997, s. 92-97.
- FLEMMING, Gertraud: *Die mittelalterliche Stadtanlage von Krems/Stein*. In: MITTELALTERLICHE STADTBAUKUNST IN ÖSTERREICH UND IN DER SLOWAKEI. Bratislava - Wien, Philosophische Fakultät der Komensky Universität - Institut für Kunstgeschichte der Universität Wien, 1996, s. 77-89.
- FTOREKOVÁ, Terézia: *Umenie v priereze dejín. Zošit č. 3. Stredoveké umenie*. Bratislava, Metodické centrum Bratislavy, 1998, 68 s.
- GAISBAUER, Ingeborg: *Betrachtungen zu profanem Mauerwerk des 10. Jahrhunderts*. In: FRÜHMITTELALTERLICHE BURGEN IM MITTELEUROPA. VČASNOSTREDOVEKÉ HRADY V STREDNEJ EURÓPE. Philosophische Fakultät der Komensky Universität (Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave) – Institut für Vor- und Frühgeschichte der Universität Wien (Ústav praveku a včasného stredoveku Viedenskej univerzity). Wien – Bratislava, 1998, s. 29-46 + 3 príl. Rés. nem.
- GAJDOŠIKOVÁ, Silvia: *Frekvencia proporčných indexov v stredovekých populáciách*. Nitra, Filozofická fakulta UKF, 2002, 66 s.
- GAJDOŠOVÁ, Martina: *Kliment Ochridský v kontexte veľkomoravskej a bulharskej histórie*. Trnava, Fakulta humanistiky TU, 1998, 94 s.
- GÁLIK, Marián: *Venetia - Porta Orientis. (Benátky - brána do Orientu.) Venetia - Porta Orientis. (Venice - Gate to the Orient)*. HČ 42, 1994, č. 4, s. 661-671.
- GLÜCK, Rosemarie: *Die mittelalterliche Stadtanlage von Leoben*. In: MITTELALTERLICHE STADTBAUKUNST IN ÖSTERREICH UND IN DER SLOWAKEI. Bratislava - Wien, Philosophische Fakultät der Komensky Universität – Institut für Kunstgeschichte der Universität Wien, 1996, s. 90-99.
- GORSKIJ, Anton G.: *Osobnosti evoljucii obščestvennogo stroja Slavjan v epochu Rasselenija (VI-VIII vv.)*. Slovanské Štúdie 1993, č. 1-2, s. 4-11.
- GRYGEROVÁ, Renáta: *Problematika cnosti v období stredoveku*. Nitra, Filozofická fakulta UKF, 2000, 59 s.
- GURŇÁK, Daniel: *Stredovek*. Bratislava, MAPA Slovakia, 2000.

- HARBULÁKOVÁ, Henrieta: *Vznik a vývoj univerzít v Európe v stredoveku*. Prešov, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 1993, 107 s.
- HAVIERNIK, Pavol: *Kresťanstvo a heréza. Bogomilstvo (Úvod do problematiky)*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1998, 65 s.
- HLOBIL, Ivo: *Stavební účty katedrály sv. Víta v Praze dokládají parlěře Jindřicha, ne Jindřicha Parlěře*. Ars 1996 [vyd 1997], č. 1-3, s. 112-121. - S. 121 Res. Die Rechnungsbücher der Prager Veitsdoms Beziehen sich auf den Parlier Heinrich, nicht auf Heinrich Parler
- HNÁTHOVÁ, Kamila: *Každodenný život človeka v stredovekej spoločnosti a metodológia skúmania danej problematiky*. Banská Bystrica, Fakulta humanitných vied UMB, 2003, 66 s.
- HRČKOVÁ, Naďa: *Dejiny hudby. Európsky stredovek*. Bratislava, Univerzita Komenského, 1996, 141 s.
- HURBANÍČ, Martin: *Byzantská politická ideológia na Rusi v 9.-12. storočí. K otázke spôsobu šírenia a charakteru byzantských politických ideí v ruskom prostredí predmongolského obdobia*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2003, 153 s.
- HURBANÍČ, Martin: *K otázke šírenia byzantskej ideológie v slovanskom prostredí. Polemická literatúra v Kyjevskej Rusi*. In: V PREMENÁCH STÁROČÍ, zost. NIŽŇANSKÝ, Eduard – PETRUF, Pavol, Zvolen, KLEMO, 2001, s. 47-53.
- HURBANÍČ, Martin: *Problém autokefality cirkevnej organizácie Kyjevskej Rusi. Politický aspekt*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1997, 59 s.
- CHUDÍK, Martin: *Jednotlivé typy stredovekého feudalizmu v štátoch severnej a západnej Európy*. Nitra, Filozofická fakulta UKF, 2001, 92 s.
- GRAUS, Igor: *K problematike formovania „nového rytierstva“ ako špecifickej formy monasticizmu v období európskeho vrcholného stredoveku*. In: REHOLE A KLÁŠTORY V STREDOVEKU, zost. R. Kožiak – V. Múcska. Banská Bystrica - Bratislava, Vydavateľstvo Chronos, 2002, s. 133-148.
- HIEGESBERGER, Susanna: *Die andauernde Bedeutung bestimmter Bauplätze in der Stadt*. In: MITTELALTERLICHE STADTBAUKUNST IN ÖSTERREICH UND IN DER SLOWAKEI. Bratislava - Wien, Philosophische Fakultät der Komensky Universität - Institut für Kunstgeschichte der Universität Wien, 1996, s. 20-31.
- HLAVÁČEK, Ivan: *The itineraries of the Bohemian Luxemburgs*. In: URBS-PROVINCIA-ORBIS. Košice, Spoločenskovedný ústav SAV 1993, s. 137-145.
- HOMZA, Martin: *Úloha svätej Ľudmily, Dúbravky, svätej Oľgy, Adelajdy a Jeleny (Heleny) pri pokresťančovaní a upevňovaní kresťanstva. (Problém mulieres suadentes - presviedčajúcich žien.) The Mission of St. Ľudmila,*

- Dúbravka, St. Oľga, Adelajda and Jelena during Christianization and Its Reinforcement. HZb 10, 2000, č. 2, s. 17-30. Rés. angl. s. 31.
- HOMZA, Martin: *Vzťahy stredovekého Spiša a Malopoľska od najstarších čias do r. 1138*. HČ 43, 1995, č. 2, s. 201-214.
- HUNČAGA, Gabriel Peter: *Vznik, vývoj a význam Dominikánov v kontexte vývoja stredovekého rehoľného života v Európe*. In: REHOLE A KLÁŠTORY V STREDOVEKU, ed. Kožiak, Rastislav - Múcska, Vincent. Banská Bystrica - Bratislava, Vydavateľstvo Chronos, 2002, s. 149-170.
- HURBANIČ, M.: *Dve koncepcie recepcie byzantskej politickej ideológie na Rusi*. In: *Slovensko a európsky juhovýchod*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1999, s. 63-73. - S. 74 Rés.: Two Concepts of Reception of the Byzantine Political Ideology in the Kievan Russia.
- CHOROŠKEVIČ, Anna L.: *Mit wem handelte die Hanse in Nowgorod?* In: URBS-PROVINCIA-ORBIS. Košice, Spoločenskovedný ústav SAV, 1993, s. 111-115.
- JELEMENSKÁ, Ivana: *Kultúrne väzby cisterciánov v Európe*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1996, 129 s.
- JUSTINIÁNSKE INŠTITÚCIE. Ed. Peter Blaho, Trnava, IURA EDITION, 2000. 439 s., reg. (= Ed. Corpus iuris civilis. Volumen primum.).
- KAPFERER, Martin: *Wege der Bestimmung der Lebenslauf zweier Fenster in St. Ulrich und Afra in Thaur/Tirol* (Cesty určenia – životopis dvoch okien z kostola sv. Ulricha a Afry v Thaur/Tirolsko). In: STREDNÁ EURÓPA. UMENIE. REGIÓNY. VZŤAHY 2, Bratislava, Stimul, 1994, s. 6-19.
- KAPUSTOVÁ, Žofia: *Problematika dôkazov existencie Boha u stredovekých mysliteľov*. Nitra, Filozofická fakulta UKF, 2001, 61 s.
- KLATÝ, Marek: *Západo-kresťanská misia prvej polovice XIII. storočia vo východnom Pobaltí a Prusku a úloha duchovných rytierskych rádov pri dosiahnutí jej cieľov*. Medea 1, 1997, s. 67-94.
- KOČAN, Branislav: *Politická situácia v Nemecku za vlády Henricha IV. v rokoch 1056-1106*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1999, 83 s.
- KOPANIČÁK, Juraj: *Dejiny stredovekej ruskej literatúry*. Bratislava, Univerzita Komenského 1993, s. p.
- KOVAČIČOVÁ, Oľga: *K problému folklórnych tradícií v ruskej stredovekej literatúre*. SĽŠt 1994 [vyd.1997], č. 2, s. 52-65.
- KOVÁČOVÁ, Hana: *K problematike výučby obdobia stredoveku (Didaktická analýza)*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2003, 85 s.
- KOŽIAK, Rastislav: *K niektorým špecifikám írskej a anglosaskej misijnej praxe v ranom stredoveku*. Acta Universitatis Matthiae Belii 2, 1998, s. 113-120. -S. 121 Rés.: On Some Characteristics of Irish and Anglo-Saxon Missions in the Early Middle Age.

- KOŽIAK, Rastislav: *Kristianizácia ako problem historického výskumu*. In: Acta historica Neosoliensia 4, 2001, s. 87-94.
- KOŽIAK, Rastislav: *Špecifické črty vývoja kresťanstva a monasticizmu v Írsku v ranom stredoveku*. In: REHOLE A KLÁŠTORY V STREDOVEKU, ed. Kožiak, Rastislav - Múcska, Vincent. Banská Bystrica - Bratislava, Vydavateľstvo Chronos, 2002, s. 31-48.
- KRAČUNOVÁ, Mária: *Viklefova heréza [Viklef's heresy – Viklefs Häresie]*. Študijný materiál. Ročenka Katedry dejín FHPV PU (Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej Univerzity) III, 2003, s. 172-181.
- KUDRNA, Jaroslav: *A. Dorens Auffassung des italienischen Frühfeudalismus*. ZbFFUKom-Historica 43, 1997, s. 75-86. - S. 85-86 Res. Doren's concept of earle feudalism in Italy.
- KUSTÁR, Rozália: *Svietidlá v stredoveku*. Medea 1, 1997, s. 24-47.
- LÁSZLÓOVÁ, Henrieta: *Premonštráti a ich vývoj v stredoveku*. In: REHOLE A KLÁŠTORY V STREDOVEKU, ed. Kožiak, Rastislav - Múcska, Vincent. Banská Bystrica - Bratislava, Vydavateľstvo Chronos, 2002, s. 113-132.
- LUGGER, Elisabeth: *Die mittelalterliche Stadtanlage von Hainburg*. In: MITTELALTERLICHE STADTBBAUKUNST IN ÖSTERREICH UND IN DER SLOWAKEI. Bratislava - Wien, Philosophische Fakultät der Komensky Universität - Institut für Kunstgeschichte der Universität Wien, 1996, s. 44-53.
- LUHOVÁ, Miroslava: *Vývoj odevu v stredovekej Európe*. Prešov, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 1993, 109 s.
- MASKAL, Radoslav: *Vojenská politika cisára Justiniána*. Prešov, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2003, 66 s.
- MATEJKO, Ľubor: *Kult sv. Dimitra Solúnskeho v tradícii cirkevnoslovanského písomníctva*. In: SLOVENSKO A EURÓPSKY JUHOVÝCHOD. Bratislava, Katedra všeobecných dejín a katedra archeológie FFUK 1999, s. 75-82. - S. 83 Res.: The Cult of St Demetrius of Thessalonica in the Church Slavonic Literary Tradition.
- MATEJKO, Ľubor: *Počiatky slovanskej hymnografie. (K dejinám a poetike zabudnutých žánrov)*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1998, 180 s.
- MATEJKO, Ľubor: *Pohľady do staršej slovanskej hymnografie*. [Rückblicke in die ältere slavische Hymnografie.] SIŠT 1994 [vyd. 1995], č. 1, s. 8-20. Rés. nem.
- MATHAUSEROVÁ, Světa: *Rus a Byzanc*. SIŠT 1994, č. 1, s. 69-77.
- MEDVECKÝ, Matej: *Pomocníci svätých kráľov*. Medea 3, 1999, s. 62-71. Res. angl.
- MEŠKO, Marek: *Konštantínopol a jeho miesto v politickej ideológii včasnej Byzancie v 4. až 7. storočí*. Medea 4, 2000, s. 6-20. Rés. fran.

- MEŠKO, Marek: *Konštantínopol očami byzantských historikov v čase macedónskej dynastie*. (Constantinople à l'Époque de Dynastie Macédonienne Présenté dans les Œuvres Historiques Contemporaines). Medea 2, 1998, s. 41-62. Rés. fran. + príł. 1.
- MEŠKO, Marek: *Rozkvet, úpadok a zánik byzantského loďstva a armády za vlády dynastie Komnenovcov a Angelovcov*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2001, 114 s.
- MINÁRIK, Jakub: *Porovnanie normanských výbojov v 11. storočí. (Z hľadiska zavádzania feudálnej štruktúry a cirkevnopolitickej otázky)*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2001, 99 s.
- MÚCSKA, Vincent – SKLADANÝ, Marián - KRATOCHVÍL, Viliam : *Dejepis. 2. Európa v období stredoveku*. [Gestor projektu]: Kováč, Dušan. Bratislava, Orbis Pictus Istropolitana, 1996. [2. vyd. 2000.] 63 s.
- MÚCSKA, Vincent - SKLADANÝ, Marián - DVOŘÁK, Pavel - MRVA, Ivan - KRATOCHVÍL, Viliam: *Dejepisná čítanka 2*. [Gestor projektu]: Kováč, Dušan. 1. vyd., Bratislava, Orbis Pictus Istropolitana, 2003, 72 s.
- MÚCSKA, Vincent: *Rád Benediktínov a jeho vývoj v stredoveku*. In: REHOLE A KLÁŠTORY V STREDOVEKU, ed. Kožiak, Rastislav - Múcska, Vincent. Banská Bystrica - Bratislava, Vydavateľstvo Chronos, 2002, s. 49-74.
- NECHVÁTAL, Bořivoj: *Etapy stavebného vývoje kapitulného chrámu sv. Petra a Pavla na Vyšehradě*. SASM 1, 1998, s. 97-108. - S. 109 Res.: Etappen baugeschichtlichen Entwicklung der Kapitelkirche St. Petrus und Paulus auf dem Vyšehrad; 97 s.engl. Res.
- ONDREJKOVIČOVÁ, Zuzana: *Cyrylometodská a veľkomoravská tradícia v Čechách a Bulharsku*. Trnava, Fakulta humanistiky TU, 1999, 85 s.
- OPLL, Ferdinand: *Zeitverständnis und Zeitbegriff im Alltagsmittelalterlicher Städte. Beobachtungen anhand des spätmittelalterlichen Wiener Handwerksordnungsbuches*. In: STÄDTISCHES ALLTAGSLEBEN IN MITTELEUROPA VOM MITTELALTER BIS ZUM ENDE DES 19. JAHRHUNDERTS. Bratislava, Academic Electronic Press, 1998, s. 35-46.
- OSLANSKÝ, František: *Feiertag und Kirche im Mittelalter*. In: STÄDTISCHES ALLTAGSLEBEN IN MITTELEUROPA VOM MITTELALTER BIS ZUM ENDE DES 19. JAHRHUNDERTS. Bratislava, Academic Electronic Press, 1998, s. 47-55.
- OSLANSKÝ, František: *K podmienkam a prameňom sviatočných dní v stredoveku*. HČ 44, 1996, č. 4, s. 569-582.
- PALLAYOVÁ, Michaela: *Typológia slovanských hradísk*. Trnava, Filozofická fakulta UCM, 2002, 94 s. + 9 s. príł.
- PAPSONOVÁ, Mária: *Historické slovníky staršej nemčiny a možnosti ich využitia pri práci so stredovekým prameňným materiálom*. HČ 44, 1997, č. 4, s. 646-654.

**IVAN VARŠO – Problémy a nové trendy v oblasti bádania všeobecných dejín
stredoveku na Slovensku (1993 – 2003)**

- PATRNČIAKOVÁ, Daniela: *Vzťah stredovekého človeka k prírode*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2000, 78 s.
- PAULINY, Ján: *Arabische Berichte über die Slawen und andere Völker im mittleren Donauraum*. ZbFFUKom-Graecolatina et orientalia 27-28, 2002, s. 73-85, Rés. slov. s. 86-87.
- PAULINY, Ján: *Arabské správy o Slovanoch (9.-12. storočie)*. Bratislava, Veda vyd. Slovenskej akadémie vied - Bernolákova spoločnosť, 1999, 214 s.
- PAULINY, Ján: *Dependence and Originality. Jewish-Arab Contacts in the Domain of Religious Folklore before and after 1000 A.D.* ZbFFUKom-Graecolatina et orientalia 23-24, 1991-1992 [vyd. 1995], s. 117-123, Rés. slov.
- PAULUS, Milan: *Mongolská expanzia do Európy. Batu-chán*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1996, 61 s.
- PICHLER, Gerd: *Die mittelalterliche Stadtanlage von Wiener Neustadt*. In: MITTELALTERLICHE STADTBBAUKUNST IN ÖSTERREICH UND IN DER SLOWAKEI. Bratislava - Wien, Philosophische Fakultät der Komensky Universität - Institut für Kunstgeschichte der Universität Wien, 1996, s. 54-65.
- PÍREK, Michal: *Vývoj rytierstva a jeho militarnej kultúry v stredoveku*. Nitra, Filozofická fakulta UKF, 2002, 128 s.
- PÍŠA, Vladimír: *K problematice západoslovanských rotund*. SASM 1, 1998, s. 149-158. - S. 158 Res.: Zur Problematik westslawischer Rotunden; S. 149 engl. Res.
- POLEK, Krzysztof: *The political and military relations between the Charlemagne's Frankish Empire and Avarian Khanate*. In: CENTRAL EUROPE IN 8TH-10TH CENTURIES - MITTELEUROPA IM 8.-10. JAHRHUNDERT. Bratislava, Ministry of Culture of the Slovak Republic – Slovak Academy of Sciences, 1997, s. 46-52.
- REHOLE A KLÁŠTORY V STREDOVEKU. Ed. Kožiak, Rastislav - Múcska, Vincent. Banská Bystrica - Bratislava, Vydavateľstvo Chronos, 2002, 211 s., obr. príl.
- ROMANOVÁ, Zuzana: *K problematike špecifických črt anglosaského misijného smeru*. Banská Bystrica, Fakulta humanitných vied UMB, 2001, 62 s.
- RUTTKAY, Matej: *XXXIII. MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA ARCHEOLÓGIE STREDOVEKU*. SIA 49, 2001, č. 1-2, s. 374-376.
- RUTTNER, Ines: *Ekkehard IV. und St. Gallen, die frühen Adelsburgen im schweizerischen Raum*. In: FRÜHMittelalterliche Burgen im Mitteleuropa. VČASNOSTREDOVEKÉ HRADY V STREDNEJ EURÓPE. Wien – Bratislava, Philosophische Fakultät der Komensky Universität (Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave) – Institut für

- Vor- und Frühgeschichte der Universität Wien (Ústav praveku a včasného stredoveku Viedenskej univerzity), 1998, s. 56-73, Rés. nem.
- La SALVIA, V. – MIHOK, Ľ. – PRIBULOVÁ, A.: *Medieval iron metallurgy in town Cencelle, Italy*. AMSI 7, 2001, č. 2, s. 155-174.
- SABOV, Peter: *Významné výročie vynálezcu kníhtlače Jána Gutenberga z Mainzu*. Knižnice a informácie 32, 2000, č. 3, s. 112-114.
- SAM, Sandra: *Schriftliche Hinweise auf Befestigungsanlagen im ausgehenden Frühmittelalter südlich der Donau in Niederösterreich*. In: FRÜHMITTELALTERLICHE BURGEN IM MITTELEUROPA. VČASNOSTREDOVEKÉ HRADY V STREDNEJ EURÓPE. Wien – Bratislava, Philosophische Fakultät der Komensky Universität (Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave) – Institut für Vor- und Frühgeschichte der Universität Wien (Ústav praveku a včasného stredoveku Viedenskej univerzity), 1998, s. 48-55 + 1 príl.
- SIROVIČ, František : *Dejiny filozofie. Zv. 1. Stredovek*. Trnava, Dobrá kniha, 1995, 118 s.
- SLIVKA, Michal: *Človek ako kompozitum a persona „kus mäsa“ vo vzťahu k zvieraciemu mäsu. (Dejinnonáboženský pohľad)*. [Der Mensch als Kompositum und Person „ein Stück Fleisch“ in Beziehung zum Tierfleisch.] In: MÄSIARSTVO A ÚDENÁRSTVO V DEJINÁCH SLOVENSKA, Martin, Vydavateľstvo Gradus, 1999, s. 51-57.
- SLIVKA, Michal: *Kresťanské pustovnícke hnutie*. In: REHOLE A KLÁŠTORY V STREDOVEKU, ed. Kožiak, Rastislav - Múcska, Vincent. Banská Bystrica - Bratislava, Vydavateľstvo Chronos, 2002, s. 75-84.
- SLIVKA, Michal: *Locus amoneus v procese zakladania a výstavby stredovekých kláštorov*. SASM 1, 1998, s. 59-71. S. 71. Res.: Locus Amoenus in the Process of Establishing and Building Medieval.
- SLOBODNÍK, Martin: *Discussions on Strategy against „Barbarians“ – An Essay from new History of the Tang Dynasty (Xin Tang Shu)*. AAST 4, 1995, č. 1, s. 71-89.
- SLOBODNÍK, Martin: *Koncepcia čínskej zahraničnej politiky v období pred a za vlády dynastie Tchang (618-906 n. l.)*. HČ 42, 1994, č. 3, s. 520-533.
- SLOBODNÍK, Martin: *Vzťahy čínskej dynastie Ming a tibetského vládnuceho rodu Phag-mo-gru (1368-1434)*. HČ 47, 1999, č. 4, s. 655-678.
- SLOBODNÍK, Martin: *Zahraničnopolitické kontakty dynastie Tchang a Tibetskej ríše (od 7. do 9. storočia)*. Die aussenpolitischen Kontakte der Dynastie Tchang und des Tibetsreiches (von 7. bis 9. Jahrhundert). Political Contacts Between the Tang Dynasty China and the Tibetan Empire (7th-9th Century). HČ 43, 1995, č. 4, s. 689-704.

- SLUŠNÁ, Zuzana: *Akulturačné, enkulturačné a inkulturačné procesy v ranostredovekej Európe*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2002, 141 s.
- SÖLLNER, Christine: *Die mittelalterliche Stadtanlage von Horn*. In: MITTELALTERLICHE STADTBBAUKUNST IN ÖSTERREICH UND IN DER SLOWAKEI. Bratislava - Wien, Philosophische Fakultät der Komensky Universität – Institut für Kunstgeschichte der Universität Wien, 1996, s. 66-76.
- STREZENICKÁ, Mária: *Kapitoly zo života stredoveku*. Nitra, Filozofická fakulta UKF, 1999, 131 s.
- SZABÓOVÁ, Monika: *Niektoré aspekty vývoja ranostredovekej Rusi*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1994, 87 s.
- ŠALKOVSKÝ, Peter: *Häuser in der frühmittelalterlichen slawischen Welt*. Nitra, Archeologický ústav SAV 2001. 135 s., fot. príl. (= Ed. Archaeologica Slovaca monographiae. Studia Instituti archaeologici Nitriensis Academiae scientiarum Slovacae. Tomus 6.).
- ŠEBESTOVÁ, Martina: *Príspevok k medzislovanským kultúrnym kontaktom v období raného stredoveku*. SIŠt 1992 [vyd.1993], č. 2, s. 127-135.
- ŠEDIVÝ, Juraj: *Dating undated medieval charters*. SIArchív 37, 2002, č. 2, s. 188-194.
- ŠEVČIKOVÁ, Zuzana: *Einige Fragen des architektonischen Raumes und der Liturgie – Byzanz und Europa*. In: STREDNÝ DUNAJ A JUHOVÝCHODNÁ EURÓPA VO VČASNOM STREDOVEKU (6.-12. STOROČIE), BRATISLAVA, UNIVERZITA KOMENSKÉHO, 1995, s. 56-70.
- ŠIMA, Pavel: *Filologicko-textologická reinterpretácia najstarších slovanských spovedných formúl*. SIŠt 1993, č. 1-2, s. 12-23.
- ŠIMA, Pavel: *Jazykovyje aspekty dogovornych gramot Kijevskoj Rusi s Vizantijej*. SIŠt 1994 [vyd.1997], č. 2, s. 87-94.
- TEREM, Jozef: *Mongoli a Džingischán*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1999, 59 s.
- TOVORNIK, Vlasta: *Zur Entwicklung der frühmittelalterlichen Forschung in Oberösterreich*. (Vývoj včasnostredovekého bádania v Hornom Rakúsku). ŠZ 1993, s. 269-276.
- TYNIEC, Anna: *Frühmittelalterliches Hügelgräberfeld in Łubienko, województwo Krosno*. (Včasnostredoveký mohylník v Łubienku, vojvodstvo Krosno). In: Východoslovenský pravek 4, Košice, Archeologický ústav SAV v Nitre, 1993, s. 157-167.
- URBS-PROVINCIA-ORBIS. *Contribuciones ad historiam contactuum civitatum Carpathicorum in honorem O. R. Halaga editae*. Košice, Spoločenskovedný ústav SAV, 1993, 240 s.

- VALACHOVÁ, Denisa: *Rehoľa cistercitov v stredoveku*. In: REHOLE A KLÁŠTORY V STREDOVEKU, ed. Kožiak, Rastislav - Múcska, Vincent. Banská Bystrica - Bratislava, Vydavateľstvo Chronos, 2002, s. 85-112.
- ÜRGEOVÁ, Diana: *Návrh súboru pracovných listov k svetovým dejinám stredoveku*. Nitra, Filozofická fakulta UKF, 2001, 137 s.
- VARŠO, Ivan: *Homo viator in conspectu Domini. Mystérium duchovna v historizujúcej apokalyptike Joachima z Fiore*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2002, 124 s.
- VARŠO, Ivan: *Pataria. Lombardské cirkevno-sociálne reformné hnutie vo svetle kroniky milánskeho kanonika Arnulfa „Gesta archiepiscoporum mediolanensium“*. Medea 3, 1999, s. 72-106. Res. angl.
- VESELOVSKÁ, Eva: *K novým objavom prameňov gregoriánskeho chorálu*. SIH 28, 2001, č. 4, s. 564-576.
- VIŇANSKÁ, Denisa: *Trojičný kult a ruské ikonopisectvo (Sergej Radonežský a Andrej Rublev)*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1997, 51 s.
- WALCHER, Claudia: *Wehranlagen des 10. Jahrhunderts im Raum Nordost-Bayern/Oberfranken*. In: FRÜHMITTELALTERLICHE BURGEN IM MITTELEUROPA. VČASNOSTREDOVEKÉ HRADY V STREDNEJ EURÓPE. Wien – Bratislava, Philosophische Fakultät der Komensky Universität (Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave) – Institut für Vor- und Frühgeschichte der Universität Wien (Ústav praveku a včasného stredoveku Viedenskej univerzity), 1998, s. 74-90 + 9 príl.
- WRÓBLEWSKA, Katarzyna: *Joachim z Fiore – mystik, exegeta, vizionár*. Medea 6, 2002, s. 64-82. Res. angl.
- WYROZUMSKI, Jerzy: *Contacts commerciaux de la Petite Pologne au 14e siècle*. In: URBS-PROVINCIA-ORBIS. Košice, Spoločenskovedný ústav SAV, 1993, s. 31-36.
- ZACHARIAS, Ján: *Rurikovská Rus spojená a rozdelená*. Prešov, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 1993, 182 s.
- ZERVAN, Vratislav: *Výboje Karola Veľkého proti Avarom*. Medea 4, 2000, s. 21-43. Rés. nem.
- XXIX. KONFERENCIA ARCHEOLÓGIE STREDOVEKU. SIA 45, 1997, č. 2, s. 460-462.

Stredoeurópske dejiny

- AVENARIUS, Alexander: *Benediktíni a kultúra slovanskej strednej Európy: pokus o nastolenie problému*. [Die Benediktiner und die Kultur des slawischen Mitteleuropa.] SlŠt 1994 [vyd. 1995], č. 1, s. 1-7. Rés. nem.
- AVENARIUS, Alexander: *Die byzantinische Kultur und die Benediktiner im östlichen Teil Mitteleuropas im 11. – 12. Jahrhundert*. In: BYZANZ UND

- OSTMITTELEUROPA 950-1453, Wiesbaden, Harrasowitz Verlag 1999, s. 1-11.
- BARTL, Július: *Ján Kapistrán a Uhorsko*. ZbFFUKom-Historica 45, 2002, s. 23-25.
- BARTL, Július: *Problém integrácie a dezintegrácie v stredoeurópskom priestore pred vznikom habsburskej moarchie*. HČ 50, 2002, č. 2, s. 209-236.
- BRÁZDOVÁ, Jana: *Bratislavská smlouva z roku 1491 a její místo v nástupnické tradici Uherska pozdního středověku*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1998, 63 s.
- BREZOVÁKOVÁ, Blanka: *Postavenie Uhorska v stredoeurópskom priestore v prvej polovici 14. storočia*. HČ 46, 1998, č. 2, s. 177-203. - S. 203 Res.: Die Position Ungarns im mitteleuropäischen Raum in den ersten Hälfte des 14. Jahrhunderts.
- BUZINKAY, Péter: *Mitteuropäische Bronzemörser des Mittelalters*. (Stredoeurópske stredoveké bronzové mažiare). In: Stredná Európa. Umenie. Regióny. Vzťahy 2, Bratislava, Stimul, 1994, s. 20-38.
- BYSTRICKÝ, Peter : *Politická situácia strednej Európy po rozpade ríše Hunov*. HČ 49, 2001, č. 2, s. 201-221. Rés. nem. s. 222, Die politische Situation in Mitteleuropa nach dem Zerfall des Hunnenreiches.
- CIĄGWA, Katarzyna Anna: *Uhorské fragmenty v „Živote a v Zázrakoch svätej Kunigundy krakovskej kňažnej“*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1998, 89 s.
- CIPKA, Adrián: *Fenomén cyrilometodskej misie v rámci cirkevného sporu 9. storočia*. Prešov, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 1998, 119 s.
- ČAPLOVIČ, Dušan: *Central Europe in the 8th-10th Centuries. (Introductory remarks of the Editor.)* In: CENTRAL EUROPE IN 8TH-10TH CENTURIES - MITTELEUROPA IM 8.-10. JAHRHUNDERT. Bratislava, Ministry of Culture of the Slovak Republic - Slovak Academy of Sciences, 1997, s. 7-14.
- ČAPLOVIČ, Dušan: *The Slavs and the Beginnings of Early-Medieval Central Europe*. Human affairs 9, 1999, č. 1, s. 28-43.
- ČEPELA, Vladimír: *Illuminácie Obrázkovej kroniky ako prameň k dejinám vojenstva*. Trnava, Fakulta humanistiky TU, 2001, 87 s., 5 s. lit., 10 s. príl.
- CENTRAL EUROPE: IN 8TH-10TH CENTURIES. MITTELEUROPA IM 8.-10. JAHRHUNDERT. Bratislava, International Scientific Conference, Bratislava October 2-4, 1995. Internationale Wissenschaftliche Konferenz, Bratislava 2.-4. Oktober 1995. Ed. Dušan Čaplovič - Ján Doruľa, Ministry of Culture of the Slovak Republic – Slovak Academy of Sciences, 1997, 212 s.

- DANIŠ, Miroslav: *Karpatský región. Slovensko a Halič. K otázke stredovekého tranzitu a obchodných stykov.* In: SLOVENSKO A EURÓPSKY JUHOVÝCHOD. Bratislava, Filozofická fakulta UK 1999, s. 53-61. - S. 62 Res.: Die Karpaten-Region. Slowakei und Galizien.
- ETHNISCHE UND KULTURELLE VERHÄLTNISSE : AN DER MITTLEREN DONAU, VOM 6. BIS 11. JAHRHUNDERT. Symposium Nitra 6. bis 10. November 1994. Ed. Darina Bialeková - Jozef Zábajník, Bratislava, Veda, 1996, 431 s.
- FRÜHMITTELALTERLICHE BURGEN IM MITTELEUROPA. VČASNOSTREDOVEKÉ HRADY V STREDNEJ EURÓPE. Wien – Bratislava, Philosophische Fakultät der Komensky Universität (Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave) – Institut für Vor- und Frühgeschichte der Universität Wien (Ústav praveku a včasného stredoveku Viedenskej univerzity), 1998, 141 s.
- GERGELY, László – RAFFAY, Endre: *Aracs (Arača), a Medieval Benedictine Monastery Church.* (Stredoveký benediktínsky kláštorňý kostol v Aracsi (Arači)). In: STREDNÁ EURÓPA. UMENIE. REGIÓNŸ. VZŤAHY 2, Bratislava, Stimul, 1994, s. 39-53.
- GRZESIK, Ryszard: *MatŹeństwo Judyty, córki Bolesława Krzywoustego z Kolomanem czyli o utracie SpiŹsza przez PolskŹ.* Z minulosti SpiŹša 7-8, 1999/2000 [vyd. 2001], s. 15-27. Rés. nem. s. 27 Die Ehe Juditas, der Tochter von Boleslaus Krummund mit Koloman, oder Verlust der Zips durch die Polen.
- GRZESIK, Ryszard: *Odkiaľ pochádzali Izák a MatúŹ, zavraŹdení roku 1003 vo veľkopol'skej pustovni?* HČ 46, 1998, č. 3, s. 456-468. - S. 468-469 Res.: Woher stammten Isaak und Matthäus, die in einer Einsiedelei in Grosspolen im Jahre 1003 ermordet wurden?
- GRZESIK, Ryszard: *Węgierskie księżne panie na polskim dworze - rozkwit nowej duchowości w XIII w.* SASM 3-4, 2000 - 2001, s. 219-230. Rés. angl. s. 229-230. The Hungarian Princesses in the Polish Court - the Rise of the New Spirituality in the 13th Century.
- GUTOVÁ, Eva: *Nemecká kolonizácia v strednej Európe v stredoveku.* Prešov, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2003, 81 s.
- GYÖRFFY, György: *Länder und Städte des Mitteldonauebietes in der Geographie von Idrisi (um 1150).* In: STÄDTE IM DONAURAUM. Bratislava, Slovenská historická spoločnosť - Historický ústav SAV - Miestny úrad Bratislava-Staré mesto, 1993, s. 36-37.
- HOMZA, Martin: *K niektorým vzťahom stredovekého SpiŹša a Malopoľska v rokoch 1241 – 1270.* In: K STREDOVEKÝM DEJINÁM SPIŹŠA. (On medieval History of SpiŹš). Zborník z konferencie v Starej Ľubovni 5.-6. októbra 2001, s. 65-82, Res. angl.

- HOMZA, Martin: *K vzniku stredovekej hranice Uhorska na Spiši a k historiografii vzťahov Spiša a Malopoľska*. HZb 8, Martin, Matica slovenská, 1998, s. 13-33.
- HOMZA, Martin: *Mulieres suadentes. Presvedčajúce ženy. Štúdie z dejín ženskej panovníckej svätosti v strednej a vo východnej Európe v 10. – 13. storočí*. Bratislava, Lúč, 2002, 181 s.
- HOMZA, Martin: *Systém vlastných osobných mien v Uhorsko-poľskej kronike*. HZb 10, Martin, Matica slovenská, 2000, s. 40-54.
- HOMZA, Martin: *Vzťahy Spiša a Malopoľska v rokoch 1138-1241*. In: *Zborník príspevkov k slovenským dejinám*. Bratislava, Slovenský historický ústav MS, 1998, s. 89-112. - S. 113 Res.: Die Beziehungen zwischen der Zips und Kleinpolen in den Jahren 1138-1241.
- HOMZA, Martin: *Vzťahy stredovekého Spiša a Malopoľska od príchodu Slovanov do roku 1241*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1995, 103 s.
- HOŠKO, Jurij Hryhorovyč: *Problemy zasnovannja v koroliwščinach sil na tak zvanomu voloskomu zvyčaevomu pravi*. [Problémy založenia dedín na kráľovských majetkoch podľa takzvaného zvykového práva.] *Naukovyj zbirnyk* 22, 2001, s. 35-61. Rés. slov., angl., nem.
- CHMELOVÁ, Jana: *Uhorská križiacka výprava do Svätej zeme pod vedením kráľa Ondreja II. v r. 1217-1218*. *Medea* 4, 2000, s. 51-65. Res. angl.
- CHMELOVÁ, Jana: *Uhorsko a križiacke výpravy od konca 11. storočia do druhého desaťročia 13. storočia*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2002, 89 s.
- KALIC, Jovanka: *Die Entwicklung des Ragusanischen Handels in Mitteleuropa (14-15 Jh.)*. In: *URBS-PROVINCIA-ORBIS*. KOŠICE, Spoločenskovedný ústav SAV, 1993, s. 117-123.
- KORENE NÁŠHO DUCHOVNÉHO BYTIA - ŽIVOTA A DIELO KONŠTANTÍNA FILOZOFA. *Materiály z konferencie konanej 28.-29. októbra 1998 v Nitre*. Zost.: Ema Krošláková - Ľubomír Kralčák. Nitra, FF UKF 1999, 119 s.
- KLATÝ, Marek: *Haličsko-volyňská kronika: Analýza prameňa v kontexte etno-kultúrneho vnímania hraničných regiónov*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2000, 78 s.
- KLATÝ, Marek: *Vojvoda Benedikt v kontexte uhorsko-haličských vzťahov prvej tretiny XIII. storočia*. (Voivod Benedict in the Context of Hungarian-Galician Relations of the First Third of the Thirteenth Century.) *Medea* 2, 1998, s. 76-90. Res. angl.
- KLOBUČNÍK, Jozef: *Husitstvo a Slovensko*. Trnava, Fakulta humanistiky TU, 1998, 62 s.
- KOVAČINOVÁ, Ingrid: *Fundácia sv. Štefana*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1996, 120 s.

- KOŽIAK, Rastislav: Cyrilometodské kresťanstvo v Malopoľsku vo svetle najnovších výskumov [Cyrilomethodian Christianity in the Little Poland in the light of the latest researches – Das kyrillomethodische Christentum in Klein-Polen im Licht der neuesten Forschungen]. Študijný materiál. Ročenka Katedry dejín FHPV PU (Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej Univerzity) III, 2003, s. 9-23.
- KRAHWINKLER, Harald: *Spuren von Iren im frühmittelalterlichen Mitteleuropa*. SIŠt 1994 [vyd. 1995], č. 1, s. 50-68.
- KRISTÓ, Gyula: *Orientacionnyje napravlenija v Karpatskom bassejne na poroge vtorogo tysjačeletija*. ZbFFUKom-Historica 43, 1997, s. 189-199.
- KÚTNIK, Jozef: *K otázke pôvodu rodných bratov Izáka a Matúša umučených v Poľsku roku 1003*. [Zu der Frage der Herkunft von Brüdern Isaak und Mathias, die im Jahre 1003 in Polen zu Tode gefoltert wurde.] HistCarp 23-24, 1992-1993 [vyd.1994], s. 15-27. Rés. nem.
- KUZMOVÁ, Stanislava: *Kult poľského patróna sv. Stanislava v kontexte politických záujmov v strednej Európe v stredoveku*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2002, 68 s.
- KUZMOVÁ, Stanislava: *Kult svätého Stanislava a Uhorsko*. Medea 3, 1999, s. 51-61. Res. angl.
- LAZAROVÁ, Lucia: *Alžbeta Luxemburská (1409-1442)*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2001, 92 s.
- LECIEJEWICZ, Lech: *Great Moravia and Venice in the 9th century*. In: CENTRAL EUROPE IN 8TH-10TH CENTURIES - MITTELEUROPA IM 8.-10. JAHRHUNDERT. Bratislava, Ministry of Culture of the Slovak Republic - Slovak Academy of Sciences, 1997, s. 115-120.
- LUKAČKA, Ján: *Vzťah Rímskej kúrie a posledných Arpádovcov*. [Die Beziehung der Römischen Kurie zu den letzten Arpaden.] HZb 7, 1997, s. 19-25. Rés. nem., s.26.
- LYSÝ, Miroslav: *Uhorsko a nemecká východná politika v 11. storočí*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2003, 82 s.
- LYSÝ, Miroslav: *Základná charakteristika východnej politiky Konráda II. (1024-1039)*. Medea 6, 2002, s. 53-63. Res. angl.
- MAREK, Miloš: *Postavenie hostov v stredovekom Uhorskom kráľovstve*. HZb 12, 2002, 1-2, s. 13-23.
- MAREK, Miloš: *Súčasný stav a perspektívy ďalšieho výskumu problematiky národností stredovekého Uhorska*. In: StHTt 2, 2002, s. 95-113.
- MARSINA, Richard: *Byzantská misia na Veľkej Morave a Rím*. In: KORENE NÁŠHO DUCHOVNÉHO BYTIA - ŽIVOTA A DIELO KONŠTANTÍNA FILOZOFA. Materiály z konferencie konanej 28.-29. októbra 1998 v Nitre. Zost.: Ema Krošláková - Lubomír Kralčák, Nitra, FF UKF 1999, s. 27-37.

- MARSINA, Richard : *Christianization of the Magyars and Hungary between the East and the West*. StHSI 19, 1995, s. 37-52.
- MATIJEK, Peter: *K politickým konfliktom Mateja Korvína a cisára Fridricha III*. Medea 4, 2000, s. 66-88. Res. nem.
- MESTERHÁZY, Károly: *Awaren, Slawen und Ungarn im Bükkgebirge*. In: CENTRAL EUROPE IN 8TH-10TH CENTURIES - MITTELEUROPA IM 8.-10. JAHRHUNDERT. Bratislava, Ministry of Culture of the Slovak Republic - Slovak Academy of Sciences, 1997, s. 67-73.
- MICHALENKOVÁ, Eva: *Vplyv uhorského a českého banského práva na tvorbu banských zákonov Srbska, Bosny a Turecka v období feudalizmu*. In: Právne historické studie 34 34, 1997, s. 109-126. Rés. nem.
- MILITZER, Klaus: *Kölner Kaufleute in Pressburg und im Donaauraum im 14. und 15. Jahrhundert*. In: STÄDTE IM DONAURAUM. Bratislava, Slovenská historická spoločnosť - Historický ústav SAV - Miestny úrad Bratislava-Staré mesto 1993, s. 121-234.
- MIŚLIŃSKI, Kazimierz - CURIE-SKLODOWSKA, M.: *Einige Probleme der Handelsbeziehungen Polens und der Slowakei im 14.-15.Jahrhundert*. In: URBS-PROVINCIA-ORBIS. Košice, Spoločenskovedný ústav SAV, 1993, s. 37-42.
- MITTELALTERLICHE STADTBAUKUNST IN ÖSTERREICH UND IN DER SLOWAKEI. Bratislava - Wien, Philosophische Fakultät der Komensky Universität - Institut für Kunstgeschichte der Universität Wien, Stimul, 1996, 204 s.
- MÚCSKA, Vincent: *Cirkevné reformy v 10. a 11. storočí a ich dosah na Uhorsko*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1999, 211 s.
- MÚCSKA, Vincent: *O prvých uhorských biskupstvách*. HČ 51, 2003, č. 1, s. 3-22.
- MÜLLER, Robert: *Die Umgebung des Zala Flusses im 8.-10. Jahrhundert*. In: CENTRAL EUROPE IN 8TH-10TH CENTURIES - MITTELEUROPA IM 8.-10. JAHRHUNDERT. Bratislava, Ministry of Culture of the Slovak Republic - Slovak Academy of Sciences, 1997, s. 74-80.
- NOVÁKOVÁ, Mária: *Najstaršie národné osobné mená a ich účinkovanie v spoločnosti*. Trnava, Fakulta humanistiky TU, 2002, 130 s.
- OPLL, Ferdinand: *Zeitverständnis und Zeitbegriff im Alltagsmittelalterlicher Städte. Beobachtungen anhand des spätmittelalterlichen Wiener Handwerksordnungsbuches*. In: STÄDTISCHES ALLTAGSLEBEN IN MITTELEUROPA VOM MITTELALTER BIS ZUM ENDE DES 19. JAHRHUNDERTS. Bratislava, Academic Electronic Press, 1998, s. 35-46.
- ÓVÁRY, Peter: *Pôsobenie pápežského legáta Gentilisa v Uhorsku (1308-1311)*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2000, 63 s.
- PARCZEWSKI, Michał: *Die karpatische Grenzzone in der frühmittelalterlichen Stammeszeit*. In: CENTRAL EUROPE IN 8TH-10TH CENTURIES -

- MITTELEUROPA IM 8.-10. JAHRHUNDERT. Bratislava, Ministry of Culture of the Slovak Republic - Slovak Academy of Sciences, 1997, s. 56-60.
- PARCZEWSKI, Michal: *Początki napływu ludności ruskiej na teren Karpat Zachodnich w świetle archeologii*. AH 18, 1993, s. 93-97, Rés. nem.
- PERGER, Richard: *Beziehungen zwischen Pressburger und Wiener Bürgerfamilien im Mittelalter*. In: STÄDTE IM DONAURAUM. Bratislava, Slovenská historická spoločnosť - Historický ústav SAV - Miestny úrad Bratislava-Staré mesto, 1993, s. 149-158.
- PERNIŠ, Jaroslav: *Karol Róbert z Anjou a jeho manželky*. HČ 45, 1997, č. 2, s. 177-193.
- POLESKI, Jacek: *Klempolen im 8.-10. Jahrhundert. Bemerkungen zu den Beziehungen zwischen Klempolen und Böhmen, Mähren, Slowakei und Ungarn*. In: CENTRAL EUROPE IN 8TH-10TH CENTURIES - MITTELEUROPA IM 8.-10. JAHRHUNDERT. Bratislava, Ministry of Culture of the Slovak Republic - Slovak Academy of Sciences 1997, s. 15-26.
- PROCHÁZKOVÁ, Nataša: *Haličský kráľ a slavónske knieža Koloman z rodu Arpádovcov a jeho pôsobenie vo vnútornej a zahraničnej politike Uhorska v prvej polovici 13. storočia*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2000, 91 s.
- PROCHÁZKOVÁ, Nataša: *Postavenie haličského kráľa a slavónskeho kniežaťa Kolomana z rodu Arpádovcov vo vnútornej a zahraničnej politike Uhorska v prvej polovici 13. storočia*. (King of Galitia and Duke of Slavonia – Colomanus of the Arpadian Dynasty – in the 1st half of XIIIth century.) Medea 2, 1998, s. 64-75. Res. angl.
- REPASKÁ, Erika: *Štruktúrálna-obsahová analýza stretnutia kráľa Uhorska s kráľom Poľska z Uhorsko-poľskej kroniky*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2002, 56 s.
- RUTTKAY, Alexander: *Die Slawen im Mitteldonauraum als interdisziplinäres Forschungsprogramm*. In: CENTRAL EUROPE IN 8TH-10TH CENTURIES - MITTELEUROPA IM 8.-10. JAHRHUNDERT. Bratislava, Ministry of Culture of the Slovak Republic - Slovak Academy of Sciences, 1997, s. 190-195.
- SALAMONOVÁ, Judita: *Učenie majstra Jána Husa a jeho ohlas na Slovensku*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2000, 80 s.
- SEDLÁK, Vincent: *The Archontology of Great Moravia and the Serbian Moravia - the Sources*. In: SLOVAKS IN THE CENTRAL DANUBIAN REGION IN THE 6TH TO 11TH CENTURY. Ed. Matúš Kučera, Bratislava, SNM, 2000, s. 149-165.
- SEDLÁK, Vincent: *Európske vplyvy na organizáciu života stredodunajských Slovanov*. In: SVĀTOPLUK 894 - 1994. Nitra, Archeologický ústav SAV, 1997, s. 191-194. - S. 194-195 Res.: Europäische Einflüsse au die Organisation des Lebens der Mitteldonauländischen Slawen.

- SEDLÁK, Vincent: *Die mitteleuropäische Gesellschaft in der Ankunftszeit der Magyaren*. In: CENTRAL EUROPE IN 8TH-10TH CENTURIES - MITTELEUROPA IM 8.-10. JAHRHUNDERT. Bratislava, Ministry of Culture of the Slovak Republic - Slovak Academy of Sciences, 1997, s. 196-199.
- SLIVKA, Michal: *Vzájomné väzby stredovekých kláštorov vo východnej časti Karpát (poľsko-slovensko-ukrajinské)*. In: AH 21, 1996, s. 193-216, Rés. Nem.
- SLOVAKS IN THE CENTRAL DANUBIAN REGION IN THE 6TH TO 11TH CENTURY. Ed. Matúš Kučera, Bratislava, SNM, 2000, 232 s.
- SVÄTOPLUK 894 - 1994. Ed. Richard MARSINA – Alexander RUTTKAY, Nitra, Archeologický ústav SAV 1997, 245 s.
- SROKA, Stanisław A.: *Spišiaci v Ríme v 15. storočí. (Z dejín stredovekých pútí.)* Z minulosti Spiša 9-10, 2001-2002, s. 79-84. Rés. nem. s. 84 Die Zipser in Rom im 15. Jahrhundert. (Aus der Geschichte mittelalterlicher Wallfahrten.).
- SROKA, Stanisław A.: *Z dejín manželskej politiky Ľudovíta Veľkého v druhej polovici 14. storočia*. HČ 44, 1996, č. 1, s. 17-26.
- STEINHÜBEL, Ján: *Division of Pannonia among Franconian Marches*. StHSI 19, 1995, s. 7-35.
- STEINHÜBEL, Ján: *Veľká Morava a Bulharsko v dobe Rastislava a Svätopluka*. In: SVÄTOPLUK 894 - 1994. Nitra, Archeologický ústav SAV, 1997, s. 207-211. - S. 211 Res.: Grossmähren und Bulgarien in der Zeit von Rastislav und Svätopluk.
- STEINHÜBEL, Ján: *Velkomoravské územie v severovýchodnom Zadunajsku*. 1. vyd., Bratislava, Veda – vydavateľstvo SAV, 1995, 100 s.
- ŠEDIVÝ, Juraj: *Chápanie etník v nemeckých kronikách a obraz starých Maďarov na prelome 1. a 2. tisícročia*. Understanding of Ethnic Groups in German Chronicles and the Picture of Old Hungarians at the Turn of the 1st and 2nd Millennium. HČ 44, 1996, č. 3, s. 353-382. Rés. nem. Rés. nem. s. 382. Die Auffassung von Ethnika in deutschen Chroniken und das Bild der Ungarn um die Wende vom 1. zum 2. Jahrtausend.
- ŠEDIVÝ, Juraj: *Ponímanie etník (najmä starých Maďarov a Slovanov) vo Widukindovej, Thietmarovej a Wipovej kronike*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1996, 78 s.
- ŠEVČIKOVÁ, Antónia: *Boj uhorských Anjouovcov o neapolské dedičstvo*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2002, 76 s.
- ŠTEFÁNIK, Martin: *Benátky ako obchodný protivník Uhorska za dynastie Anjouovcov*. Venice as the commercial rival of Hungary during the reign of the Anjou dynasty. HČ 51, 2003, č. 2, s. 223-240. Rés. nem. s. 240 Venedig als Handelsgegner Ungarns in der Zeit der Herrschaft des Hauses Anjou.

- ŠTEFÁNIK, Martin: *Počiatky obchodných stykov Uhorska s Benátskou republikou za dynastie Arpádovcov*. HČ 50, 2002, č. 4, s. 553-568.
- ŠTEFÁNIK, Martin: *Pokusy Benátskej republiky o atentát na uhorského kráľa Žigmunda Luxemburského*. HČ 48, 2000, č. 2, s. 209-230.
- ŠTEFÁNIK, Martin: *Pokusy Benátskej republiky o atentát na uhorského kráľa Žigmunda Luxemburského*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2000, 74 s.
- ŠTEFÁNIK, Martin: *Pramene o banskobystrickej medi v Benátkach z druhej polovice 14. storočia*. The Sources of Banska Bystrica Copper Found in Venice from the 2nd half of the 14th Century. In: *Štúdie z dejín baníctva a banského podnikania*. [Zost.]: Daniš, Miroslav. Bratislava, FFUK - Katedra všeobecných dejín 2001, s. 48-63. Rés. nem. s. 63. (= Ed. AHPo, zv. 1.)
- VANČO, Martin: *Centrálne stavby Veľkomoravskej ríše*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2001, 158 s.
- WOLFRAM, Herwig: *Historické pramene a poloha (Veľkej) Moravy*. HČ 43, 1995, č. 1, s. 3-16.
- ZAJACOVÁ, Ivana: *Banskoštiavnická rodina Pieschenovcov a jej pôsobenie vo Viedni a Banskej Štiavnici v prvej štvrtine 16. storočia*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2002, 71s.
- ZAVARSKÝ, Svorad: *Obraz uhorského kráľa Sv. Ladislava v kronike Galla Anonyma*. Medea 1, 1997, s. 48-66.

Dejiny Slovenska

- BARTL, Július: *Niektoré problémy Žigmundovej vlády v kontexte slovenských dejín*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1993, 272 s.
- ĎURČO, Marek: *Postavenie pristaldov a kráľovského človeka (homo regius) v uhorskom právnom systéme s osobitným zreteľom na hodnoverné miesta*. Medea 4, 2000, s. 44-50. Res. angl.
- KALÁBOVÁ, Martina: *Venné majetky uhorských kráľovien za Barbory Celjskej a Alžbety Luxemburskej*. Medea 6, 2002, s. 83-107. Res. nem.
- KOLEMBUSOVÁ, Zuzana: *Analýza práva spišských miest*. Trnava, Filozofická fakulta UCM, 2002, 64 s.
- MAREK, Miloš: *Pečenehovia a Uzi na Slovensku*. HČ 51, 2003, č. 2, s. 193-222.
- MÚCSKA, Vincent: *Osobitosti uhorského liturgického kalendára v 11. storočí*. In: *Nitra v slovenských dejinách*, Martin, Matica slovenská, 2002, s. 181-189.
- RUTTKAY, Alexander: *Archeológia stredoveku a dejiny Slovenska. Súbor štúdií*. Nitra, 1993, č. 1: 3-80, s. 2: 20-378, (obhájené 1997).
- ŠEVČÍKOVÁ, Zuzana: *Odkaz Byzancie v povelkomoravskom umení Slovenska. Náčrt k problémom 10.-13. storočia*. In: *SLOVENSKO A EURÓPSKY*

**IVAN VARŠO – Problémy a nové trendy v oblasti bádania všeobecných dejín
stredoveku na Slovensku (1993 – 2003)**

JUHOVÝCHOD. Bratislava, Katedra všeobecných dejín a katedra archeológie FFUK 1999, s. 126-148. - S. 149-151 Res.: Die Vermächtniss der Byzanz in dem Bau- und bildende Kunst der nachgrossmährischen Zeit Slowakei.

B. DEJINY PRESAHUJÚCE VYMEDZENÝ CHRONOLOGICKÝ RÁMEC
STREDOVEKU

Európske a svetové dejiny

- ALEŠ, Pavel: *Cirkevné dejiny. Zv. 2. Kresťanská cirkev v období všeobecných snemov. 2. dopl. vyd. Prešov, Pravoslávna bohoslovecká fakulta Univerzity P.J. Šafárika, 1995, 238 s.*
- AUGUSTÍN, Milan: *Hľadanie vzťahov. Zv. 1. Bratislava, Národné literárne centrum, 1997. 189 s. [Etnogenéza Slovanov.] (= Ed. Svedectvá. Zv. 5/1997.)*
- BEŇA, Jozef: *Zbierka dokumentov a úloh zo všeobecných dejín štátu a práva. Starovek, stredovek. Banská Bystrica, Univerzita Mateja Bela, 1996, 128 s.*
- BUKOVINSKÁ, Júlia: *Malá encyklopédia hudby. Starovek – stredovek – renesancia. Košice, Hudobná spoločnosť Hemerkovcov, Hudobniny Amadeo, 1999, 60 s.*
- BOUZEK, Jan: *The Sphinx: Change of the Meaning from Antiquity into the Mediaeval Times. In: SLOVENSKO A EURÓPSKY JUHOVÝCHOD, Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1999, s. 181-188.*
- DEJEPIS PRE 1. ROČNÍK GYMNÁZIÍ. [Aut.]: BARTL, Július - KAMENICKÝ, Miroslav - VALACHOVIČ, Pavol. [Bratislava], [SPN] 2000. [2. vyd. 2002.] 269 s.
- DINUŠ, Peter: *Eschatologické poňatie európskych dejín. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1999, 109 s.*
- DOLINSKÝ, Juraj: *Dejiny cirkvi. Diel 3. Obdobie reforiem. Trnava, [Vyd. Dobrá kniha pre Aloisianum - Teologický inštitút sv. Alojza Spoločnosti Ježišovej na Slovensku pri Trnavskej univerzite], 1995, 288 s.*
- FLORJA, V. N.: „Služebnaja organizacija“ i jeho nasledije v Moskovskoj Rusi XVI-XVII vv. *ZbFFUKom-Historica* 43, 1997, s. 183-188. - S. 188 Res. „Služebnaja organizacija“ and its continuation in Muscovite Russia in the 16th-17th centuries.
- GÁLIK, Marián: *Viae sericae alebo hodvábné cesty – sprostredkovatelia medzi Áziou a Európou. HČ* 42, 1994, č. 2, s. 322-332 (Rozhľady).
- GESSAYOVÁ, Jana: *Dejiny Ruska v Zápiskoch Žigmunda Herbersteina (koniec 15. – začiatok 16. storočia). Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2002, 60 s.*
- GROSS, W.: *Vyvinutie filozofie počas inštituciovania kanonického práva v patristike. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1994, 148 s. (obhájené 1996).*
- GURŇÁK, Daniel: *Pravek, Starovek, Raný stredovek. Bratislava, MAPA Slovakia, 2001.*

IVAN VARŠO – Problémy a nové trendy v oblasti bádania všeobecných dejín stredoveku na Slovensku (1993 – 2003)

- HANUS, Ladislav: *Pokonštantínska cirkev*. Bratislava, Lúč, 2000, 388 s.
- HAVIERNIK, Pavol: *Počiatky mníšstva, Byzantský monasticizmus*. In: REHOLE A KLÁŠTORY V STREDOVEKU, ed. Kožiak, Rastislav - Múcska, Vincent. Banská Bystrica - Bratislava, Vydavateľstvo Chronos, 2002, s. 7-30.
- HLINOMAZ, Milan: *Problematica sepulchrálných památok klášterů v českých zemích*. In: DEJINY A KULTÚRA : REHOENÝCH KOMUNIT NA SLOVENSKU. Príspevky na II. sympóziu o cirkevných dejinách Slovenska na Trnavskej univerzite 15.-16.10.1993. [Zost.]: Šimončič, Jozef. Trnava, Trnavská univerzita, 1994, s. 325-329.
- HRNČIAROVÁ, Daniela: *K otázke vzniku a vývoja azylového práva do konca 16. storočia. (Z pohľadu jeho uplatňovania v cirkvi)*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1999, 80 s.
- HUMAYOVÁ, Zuzana: *Karol Martel, Pipin Krátky a Karol Veľký v historiografii 19. storočia. (Náčrt problematiky u vybraných nemeckých a francúzskych historikov)*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2001, 71 s.
- JURINA, Jozef: *Stručný prehľad dejín kresťanskej filozofie: stredovek*. Bratislava, Teologická fakulta TU, 2002, 101 s.
- KANOVSKÝ, Martin: *Sémantické a naratívne štruktúry. Analýza textu „O Božích menách“ Dionysia Areopagitu*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1998, 129 s. (obhájená 1999).
- KANOVSKÝ, Martin: *Štruktúra hagiografických legiend*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1994, 68 s.
- KOVAČIČOVÁ, Oľga: *Kontexty staršej ruskej literatúry*. Bratislava, UK, 1996, 150 s.
- KRUPOVÁ, Tatiana: *Ikongrafia ako prameň rekonštrukcie náboženstva starých Keltov a Germánov*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1998, 177 s.
- KRYŠTOF arcibiskup: *Pravoslavný svet. Přehledné dějiny patriarchátů a místních církví*. Prešov, Pravoslávna Bohoslovecká fakulta Prešovskej univerzity, 2000, 180 s.
- LETZ, Ján: *Mystičky Západu. Inšpirácia pre kresťanskú filozofiu a kultúru*. Prešov, Vydavateľstvo Michala Vaška, 2002, 400 s.
- MARCI, Ľudovít: *K niektorým styčným bodom a odlišnostiam v názoroch N. Machiavelliho a M. de Montaigne*. StHNR 5, 1996, s. 47-56. - S. 57 Res.: Zum manchen Schnittpunkten und Unterschiedlichkeiten in Ansichten von N. Machiavelli und M. de Montaigne.
- MARCI, Ľudovít: *Poznámky k formovaniu kontúr osobnosti od staroveku k renesancii*. StHNR 5, 1996, s. 58-64. - S. 65 Res.: Bemerkungen zur Herausbildung der Persönlichkeitskultur vom Altertum zur Renaissance.
- MARCI, Ľudovít: *Poznámky k chápaniu renesancie ako spojivka medzi stredovekom a novovekom*. StHNR 6, 1997, s. 44-53. - S. 54 Res.: Zum

Verständnis der Renaissance als Verbindungselement zwischen Mittelalter und Neuzeit.

- OZÁBALOVÁ, Ľudmila: *Paracelsus - lekár a zakladateľ iatrochémie*. Z dejín vied 18, 2000, s. 113-118.
- PACINDOVÁ, Laura: *Hagiografické legendy ako prameň k dejinám kristianizácie v neskorej antike a ranom stredoveku*. Banská Bystrica, Fakulta humanitných vied UMB, 2003, 73 s.
- PAŘEZ, Jan: *Problematika každodennosti a strahovský klášter v 2. pol. 16. stoloťi*. In: DEJINY A KULTÚRA : REHOENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU. Príspevky na II. sympóziu o cirkevných dejinách Slovenska na Trnavskej univerzite 15.-16.10.1993. [Zost.]: Šimončič, Jozef. Trnava, Trnavská univerzita 1994, s. 317-323.
- POKORNÝ, Pavel R.: *Znaky klášterů v Čechách a na Moravě*. In: DEJINY A KULTÚRA : REHOENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU. Príspevky na II. sympóziu o cirkevných dejinách Slovenska na Trnavskej univerzite 15.-16.10.1993. [Zost.]: Šimončič, Jozef. Trnava, Trnavská univerzita, 1994, s. 315-316.
- RIABOV, V.: *Proces formovania osobnostného vedomia v stredovekom Rusku a jeho odraz v literatúre XVII. storočia (Tvorba Avvakuma)*. Bratislava, UK, 1993, 142 s.
- ROHÁČ, Juraj: *Menovacie procesy (Processus consistoriales)*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1998, 144 s.
- ROŽKOVÁ, Andrea: *Dejiny inkvizície, kacírstva v stredoveku a prenasledovanie čarodejníc v Európe v období 16. – 18. storočia*. Prešov, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2003, s. p.
- SCHWINGEROVÁ, Mária: *Problém genézy arianizmu v kontexte s alexandrijskou židovsko-kresťanskou myšlienkovou tradíciou*. HČ 42, 1994, 2, s. 169-185.
- SPIRITZA, Juraj: *Sympóziu o úlohách výskumu nemčiny používanej pisármi v stredovekých a ranonovovekých mestských kanceláriách*. SlArchiv 37, 2002, č. 1, s. 195-197.
- STREDOVEK.: *DEJEPISNÉ ATLASY PRE ZÁKLADNÉ ŠKOLY A OSEMROČNÉ GYMNÁZIÁ*. [Autori]: MANDELOVÁ, Helena - GLADKOVÁ, Eva - KUNSTOVÁ, Eliška - SEDLMAYEROVÁ, Milena. [Preklad z češ.]: CANGÁR, Ján - MRVA, Ivan. [Mapy k histórii Slovenska]: MRVA, Ivan. Harmanec, Vojenský kartografický ústav 1998. 40 s.
- VALACHOVIČ, Pavol - MÚCSKA, Vincent - KRATOCHVÍL, Viliam: *Dejepis. I Od staroveku k stredoveku*. [Gestor projektu]: KOVÁČ, Dušan. Bratislava, Orbis Pictus Istropolitana [2. vyd. 2002.], 71 s.
- ZACŁONA, Michał: *Funkcje i rola zamków muszyńskiego i ryterskiego w dziejach Małopolski do roku 1770*. In: K STREDOVEKÝM DEJINÁM SPIŠA.

IVAN VARŠO – Problémy a nové trendy v oblasti bádania všeobecných dejín stredoveku na Slovensku (1993 – 2003)

(On medieval History of Spiš). Zborník z konferencie v Starej Ľubovni 5.-6. októbra 2001, s. 157-167. Res. angl.

ZEMENE, Marián R.: *Vývojové tendencie františkánskej rehole rodiny od stredoveku do súčasnosti*. In: REHOLE A KLÁŠTORY V STREDOVEKU, ed. Kožiak, Rastislav - Múcska, Vincent. Banská Bystrica - Bratislava, Vydavateľstvo Chronos, 2002, s. 171-186.

Stredoeurópske dejiny

AVENARIUS, Alexander: *Forms of Symbolic Thinking in Eastern Europe*. In: Slovak Contributions to 19th International Congress of Historical Sciences, Bratislava, Veda, 2000, s. 77-84.

CZÉZINGEROVÁ, Zuzana: *Vznik renesančného životného štýlu na dvore Mateja Korvína*. Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1997, 109 s.

DANILÁK, Michal: *Dejiny Rusínov-Ukrajincov v slovenskej historiografii*. In: HČ 50, 2002, 1, s. 80-89.

PAVLOVIČ, Ivan: *Kláštor rehole svätého Pavla prvého pustovníka v osade Máriacsalád*. Trnava, Filozofická fakulta UCM, 2002, 32 s. + 35 s. príl.

SKLADANÝ, Marián: *Slovensko-poľské hospodárske vzťahy v 15.-16. storočí*. HŠt 41, 2000, s. 69-78. Rés. angl. s. 79 Slovak-Polish Economic Contacts in the 15-16th Centuries.

SKLADANÝ, Marián: *Zásobovanie stredoslovenských banských miest poľským olovom v rokoch 1496-1526*. ZbFFUKom-Historica 44, 2000, s. 57-69. Rés. nem. s. 69 Die Versorgung der mittelslowakischen Bergstädte mit polnischen Blei in den Jahren 1496-1526.

SLOVENSKO A EURÓPSKY JUHOVÝCHOD: *Medzikultúrne vzťahy a kontexty*. (Zborník k životnému jubileu Tatiany Štefanovičovej.) Ed. AVENARIUS, Alexander - ŠEVČÍKOVÁ, Zuzana. Bratislava, Katedra všeobecných dejín a Katedra archeológie FFUK, 1999. 421 s. Res. nem. (= Ed. Studia archaeologica et medievalia, Tomus V.)

STÄDTE IM DONAURAUM. Ed. Richard MARSINA, Bratislava, Slovenská historická spoločnosť - Historický ústav SAV - Miestny úrad Bratislava-Staré mesto, 1993, 230 s.

STÄDTISCHES ALLTAGSLEBEN IN MITTELEUROPA VOM MITTELALTER BIS ZUM ENDE DES 19. JAHRHUNDERTS. Ed. Viliam ČIČAJ – Othmar PICKL, Bratislava, Academic Electronic Press 1998, 356 s.

STREDNÁ EURÓPA. UMENIE. REGIÓNY. VZŤAHY 2, Bratislava, Stimul, 1994, 139 s.

ULIČNÝ, Ferdinand ml.: *Polský rotulus a cirkevné dejiny Šariša*. HŠt 41, 2000, s. 123-131. Rés. angl. s. 132 Polish Scroll (Rotulus) and Religious History of Šariš.

- VALACHOVIČ, Pavol: *Urbanizácia a municipálny život v Panónii v 1.-5. storočí n. l.* Bratislava, UK, 1994, 394 s.
- WOLFRAM, Herwig: *Vývoj stredoeurópskych národov od neskorej antiky po začiatok 11. storočia.* HČ 49, 2001, č. 1, s. 3-14. Rés. nem. s. 15 Die Entwicklung der mitteleuropäischen Völker von der Spätantike bis zum Beginn des 11. Jahrhunderts.

Dejiny Slovenska

- DEJINY A KULTÚRA REHOENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU. *Príspevky na II. sympóziu o cirkevných dejinách Slovenska na Trnavskej univerzite 15.-16.10.1993.* [Zost.]: Šimončič, Jozef. Trnava, Trnavská univerzita, 1994, 348 s.
- DUBOVSKÝ, Pavol - SLIVKA, Michal - ŠIMONČIČ, Jozef: *Bibliografia.* In: DEJINY A KULTÚRA REHOENÝCH KOMUNÍT NA SLOVENSKU. Príspevky na II. sympóziu o cirkevných dejinách Slovenska na Trnavskej univerzite 15.-16.10.1993. [Zost.]: Šimončič, Jozef. Trnava, Trnavská univerzita, 1994, s. 339-348.
- HLÚŠEK, Radoslav: *Codex Bratislavensis – ojedinelý prameň k dejinám zámorských plavieb.* Bratislava, Filozofická fakulta UK, 2000, 62 s.
- KIRYK, Feliks: *Związki handlowe i kulturalne miast Małopolskich ze Słowacja w XV i XVI stuleciu.* HŠt 41, 2000, s. 9-33. Rés. slov.
- KRASŇANOVÁ, Magdaléna: *Kontinuita osídlenia lokality Jablonca od najstarších čias po raný stredovek.* Nitra, Pedagogická fakulta UKF, 1994, 113 s.
- MÄSIARSTVO A ÚDENÄRSTVO V DEJINÁCH SLOVENSKA. Ed. Leon SOKOLOVSKÝ, Martin, Vydavateľstvo Gradus, 1999, 317 s.
- PELČÁKOVÁ, Dagmar: *Konferencia o premenách obrazu Ruska v našej histórii a kultúre (Bratislava, 27.-28. 11. 2000).* In: HČ 49, 2001, 1, s. 183-185.
- ŠTULRAJTEROVÁ, Katarína: *Študenti z územia dnešného Slovenska, ktorí študovali na univerzite v Padove v rokoch 1359-1995.* Bratislava, Filozofická fakulta UK, 1996, 217 s.
- ZBORNÍK PRÍSPEVKOV K SLOVENSKÝM DEJINÁM. *K životnému jubileu univ. Prof. Richarda Marsinu, DrSc.* Ed. Vincent SEDLÁK, Bratislava, Slovenský historický ústav MS, 1998, 433 s.

Zoznam použitých skratiek

- AASt – Asian and African Studies
AHPo – Acta Historica Posoniensia
AMSI – Acta Metallurgica Slovaca
AH – Archaeologia Historica
HČ – Historický časopis
HistCarp – Historica Carpatica
HŠt – Historické štúdie
HZb – Historický zborník
Medea – Studia MEDiaevalia Et Antiqua
SASM – Studia archaeologica Slovaca mediaevalia
SIA – Slovenská archeológia
SIArchiv – Slovenská archivistika
SIH – Slovenská hudba
SIŠt – Slovanské štúdie
StHSI – Studia Historica Slovaca
StHNr – Studia historica Nitriensia
StHTt – Studia historica Tyrnaviensia
ŠZ – Študijné zvesti Archeologického ústavu SAV
ZbFFUK-Graecolatinaet orientalia – Zborník Filozofickej fakulty Univerzity
Komenského – Graecolatina et orientalia
ZbFFUK-Historica – Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského –
Historica